



Foto: Geir Olav Slaaen

# ÅRSRAPPORT EKSPLOSIVRYDDING HJERKINN PRO - 2011

## *Resultater eksplosivrydding*

Prosjekt 249 5086 Hjerkin PRO/  
Prosjektleder eksplosivrydding  
Ole Petter Gundersen

Årsrapporten beskriver forberedelser, gjennomføring og etterarbeider for årets eksplosivrydding. Av resultatene fremgår en detaljert fremstilling for hver ryddeuke, samt totalt for året. Status for andre aktiviteter knyttet til eksplosivryddingen er også beskrevet. Rapporter eller utredninger knyttet til disse aktiviteter er ikke vedlagt.

## Forord

I fm Stortingets vedtak om etablering av Regionfelt Østlandet (RØ) i Åmot kommune (23. mars 1999), ble det samtidig vedtatt at Hjerkinns skytefelt skulle legges ned som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell. Bruken av Hjerkinns skytefelt ble forutsatt avvirket etter hvert som RØ ble operativt. All militær skyte- og øvingsaktivitet på Hjerkinns ble avvirket i løpet av 2008.

I brev av 27.05.03 ble Hærstaben av daværende Forsvarets overkommando/ Fellesstaben gitt i oppdrag å sørge for at det ble utarbeidet en militær oppryddingsplan for Hjerkinns skytefelt. Uten følgeskriv ble dokumentet 03.07.03 oversendt daværende KAMPUKS, som da ble gitt oppdraget av Generalinspektøren for Hæren. RSF Hedmark/KAMPUKS/Østerdal Garnison utarbeidet på dette grunnlag, Militær ryddeplan, som omhandlet ekspllosivrydding. Denne var klar 2004, med planlagt start i 2005, og avslutning i 2027. Denne er bl a brukt av FB som et av grunnlagsdokumentene for utarbeidelse av Totalprosjekt (TP).

Forsvarsbygg fikk 24. september 2004 i oppdrag fra Forsvarsdepartementet om å etablere et TP for tilbakeføring av Hjerkinns skytefelt til sivile formål. Oppdraget innebar også å se på muligheten av å redusere prosjektets tidsmessige omfang. TP-dokumentet ble underskrevet 14. januar 2005 og bestod da av to delprosjekter:

- ✚ Delprosjekt eiendom, bygg og anlegg (EBA). Fjerning av bygg og anlegg, reparasjon av terrengskader, håndtering av forurensning og avvikling av sivile avtaler.
- ✚ Delprosjekt ekspllosivrydding. Rydding av hele skytefeltarealet for ammunisjonsrester og blindgjengere.

På grunn av usikkerhet om ryddebehovet, både ut fra hva som faktisk finnes, og ut fra hva som kan betraktes som et sikkert nok ryddenivå, er budsjettet for ekspllosivrydding fordelt på to faser. Fase 1, hovedtyngden av prosjektet, er planlagt fra 2006 til 2012. Fase 2, som i hovedsak omfatter gjenstående ekspllosivrydding, er forutsatt gjennomført i perioden 2013-2020. Dimensjoneringen av fase 2 vil bli basert på erfaringer fra fase 1. Som det ser ut i dag vil ressursbehovene for ekspllosivrydding være på minst samme nivå som i fase 1.

Ekspllosivryddingen i 2011 foregikk i områdene Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og Kolla. Mengden av blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel var vesentlig større i år enn i fjor. I hovedsak skyldes dette rydding på demoleringsplasser og antall flybomber. Ryddet område i år er 28,3 km<sup>2</sup>, som er vesentlig større enn året før. Antall effektive dagsverk i felt er 3042, som er det høyeste hittil i prosjektet. Totalt er det nå gjennomført 1., 2. og 3. gangs søk av i alt 164,7 km<sup>2</sup>. Bruk av skytefelthund med prioritet til rydding av bomblet rundt HFK-sletta skal videreføres i 2012, og om nødvendig i 2013. Det planlegges med bruk av skytefelthund også i øvrige avhendede skyte- og øvingsfelt som det nå er etablert et eget prosjekt for.

Forventet forutsigbarhet på ressurstilgang fom 2011 ser også ut til å gjøre seg gjeldende for kommende sesong. Det betyr at antatt fremdrift som ble brukt i forprosjektet for fase 2, meget sannsynlig vil være relevant. Alle rydderesultater skal heretter vurderes i samarbeid med FFI hvert år, og danne grunnlag for kommende års ryddeplan og tiltak. Dette blir meget viktig og nødvendig i forhold til en effektiv og best mulig ressursutnyttelse.

Siste punkt i denne rapporten gir en oppsummering av årets ryddesesong.

Hamar, 15. februar 2012

|                                                                                                   |                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Håndskrift<br> | Håndskrift<br> |
| Odd-Erik Martinsen<br>Senior Prosjektleder                                                        | Ole Petter Gundersen<br>Prosjektleder Ekspllosivrydding                                            |

## Innhold

|                                                                               |           |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1 Situasjon</b>                                                            | <b>5</b>  |
| 1.1 BAKGRUNN                                                                  | 5         |
| 1.1.1 Bakgrunnsdokumenter                                                     | 5         |
| 1.2 OPPDRAG I FSJ VP 11                                                       | 5         |
| 1.3 FB ROLLE                                                                  | 5         |
| 1.4 MILITÆR AKTIVITET PÅ HJERKINN 2011                                        | 5         |
| 1.5 ERK SJEFER 2011                                                           | 5         |
| <b>2 Oppdrag 2011</b>                                                         | <b>6</b>  |
| <b>3 Utførelse</b>                                                            | <b>6</b>  |
| 3.1 INTENSJON                                                                 | 6         |
| 3.1.1 Hensikt                                                                 | 6         |
| 3.1.2 Ambisjon for prosjektet                                                 | 6         |
| 3.1.3 Metoder                                                                 | 6         |
| 3.1.4 Organisasjon                                                            | 7         |
| 3.1.5 Sluttstand                                                              | 7         |
| 3.2 PLAN                                                                      | 7         |
| 3.2.1 Forberedelser                                                           | 7         |
| 3.2.2 Gjennomføring                                                           | 8         |
| 3.2.3 Etterarbeid                                                             | 8         |
| <b>4 Administrasjon og forsyningstjeneste</b>                                 | <b>8</b>  |
| 4.1 PERSONELL                                                                 | 8         |
| 4.1.1 Innspill/tildeling i FSJ VP11                                           | 8         |
| 4.1.2 Etablering av ERK                                                       | 8         |
| 4.1.3 Arbeidsplan                                                             | 9         |
| 4.1.4 Deltakende avdelinger i 2011                                            | 9         |
| 4.1.5 Velferd                                                                 | 9         |
| 4.2 SANITETSTJENESTE                                                          | 9         |
| 4.2.1 Hygiene                                                                 | 10        |
| 4.3 MATERIELL                                                                 | 10        |
| 4.3.1 Intendanttjenester                                                      | 10        |
| 4.3.2 Sprengstoff og tennmidler                                               | 10        |
| 4.4 TRANSPORT OG VEDLIKEHOLD                                                  | 11        |
| 4.4.1 Hjul- og beltekjøretøy                                                  | 11        |
| 4.4.2 Transport til og fra Hjerkinn                                           | 11        |
| 4.4.3 Transport under ryddeoppdrag                                            | 11        |
| 4.4.4 Helikoptertjeneste                                                      | 12        |
| 4.5 SIKKERHET                                                                 | 12        |
| 4.5.1 Vakt og sikring                                                         | 12        |
| 4.5.2 Sikkerhetssamband                                                       | 12        |
| 4.5.3 HMS-plan                                                                | 12        |
| 4.5.4 Handlingsplan uhell/ulykker                                             | 12        |
| 4.5.5 SOP'er                                                                  | 13        |
| 4.6 VILLREINJAKT                                                              | 13        |
| 4.7 FORLEGNING, FORPLEINING OG EBA                                            | 13        |
| 4.7.1 Forlegning og forpleining                                               | 13        |
| 4.7.2 Kontorfasiliteter                                                       | 13        |
| 4.8 ØKONOMI                                                                   | 13        |
| 4.8.1 Belastning av felles WBS-element i Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret | 13        |
| 4.8.2 Budsjett og forbruk                                                     | 13        |
| 4.9 PRESSE OG INFORMASJON                                                     | 14        |
| 4.9.1 Besøk, presse og media                                                  | 14        |
| <b>5 Kommando og kontroll</b>                                                 | <b>14</b> |
| 5.1 KOMMANDO- OG ANSVARSFORHOLD                                               | 14        |

---

|                                                                          |           |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 5.1.1 Kommandoforhold .....                                              | 14        |
| 5.1.2 Ansvarsforhold .....                                               | 14        |
| 5.2 KONTROLL .....                                                       | 14        |
| 5.2.1 Samband .....                                                      | 14        |
| 5.2.2 Koordinering og vakthold.....                                      | 14        |
| <b>6 Resultater .....</b>                                                | <b>15</b> |
| 6.1 UKE 26 OG 32-38 – GRISUNGDALEN, SVÅNÅDALEN, GRØNDALEN OG KOLLA ..... | 15        |
| 6.1.1 Plan .....                                                         | 15        |
| 6.1.2 Vær og føre .....                                                  | 15        |
| 6.1.3 Generelt om ryddeoperasjon.....                                    | 15        |
| 6.1.4 Uke 26 – Grisungdalen, Svånådalen, Tverrfjellet og Storranden..... | 16        |
| 6.1.5 Uke 32 – Grisungdalen og Svånådalen .....                          | 18        |
| 6.1.6 Uke 33 – Grisungdalen og Svånådalen .....                          | 20        |
| 6.1.7 Uke 34 – Grisungdalen og Svånådalen .....                          | 22        |
| 6.1.8 Uke 35 – Grisungdalen og Svånådalen .....                          | 24        |
| 6.1.9 Uke 36 – Grisungdalen og Svånådalen .....                          | 26        |
| 6.1.10 Uke 37 – Grisungdalen, Svånådalen og Kolla .....                  | 28        |
| 6.1.11 Uke 38 – Svånådalen og Kolla.....                                 | 30        |
| 6.1.12 Rydding av bomblet rundt HFK-sletta .....                         | 32        |
| 6.1.13 Støtte til delprosjekt EBA.....                                   | 32        |
| 6.1.14 Effektive dagsverk i felt 2011 .....                              | 33        |
| 6.1.15 Funn 2011 .....                                                   | 33        |
| 6.1.16 Oversikt søkt område 2011 og totalt .....                         | 34        |
| 6.1.17 Ryddet område 2011.....                                           | 35        |
| 6.1.18 Totalt ryddet område pr 2011.....                                 | 36        |
| 6.1.19 Årlig funn, søkt areal og effektive dagsverk i felt.....          | 37        |
| 6.2 ANDRE AKTIVITETER .....                                              | 37        |
| 6.2.1 Arbeidsgruppe EOD .....                                            | 37        |
| 6.2.2 Metodeutvikling .....                                              | 37        |
| 6.2.3 Akseptert restrisiko .....                                         | 38        |
| 6.2.4 Hjerkinn PRO - Fase 2 – forprosjekt og usikkerhetsanalyse .....    | 38        |
| 6.2.5 Risiko for oppfrost av blindgjengere i Hjerkinn skytefelt .....    | 38        |
| 6.2.6 Støtte til arkeologer .....                                        | 39        |
| 6.2.7 Støtte til FFI .....                                               | 39        |
| 6.2.8 Forurensning fra Hjerkinn gruver.....                              | 39        |
| 6.2.9 Prosjekt Hofstad .....                                             | 40        |
| 6.2.10 Forprosjekt SØF .....                                             | 40        |
| 6.2.11 Prosjekt på Snøhetta.....                                         | 40        |
| 6.2.12 Støtte til sivile/andre 2011 .....                                | 40        |
| 6.2.13 Samarbeid andre fora for erfaringsutveksling .....                | 40        |
| 6.3 DRØFTING RESULTAT EKSPLOSIVRYDDING .....                             | 41        |
| <b>7 Videre framdrift .....</b>                                          | <b>42</b> |
| <b>8 Oppsummering .....</b>                                              | <b>43</b> |

---



## 1 Situasjon

### 1.1 Bakgrunn

Stortingets vedtak den 23.03.99 om å opprette et regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet. Pkt III i vedtaket sier: "Hjerkin skytefelt legges ned i samsvar med pkt. 7.2 i St. meld.nr.11 (1998-99) som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell gjennom Sunndalsfjella nasjonalpark, som forlengelse av Dovrefjell nasjonalpark, og landskapsvernområder vestover fra Rondane nasjonalpark, jf Ny landsplan for nasjonalparker i St.meld.nr.62 (1991-92)". 2006 var starten på avvikling av Hjerkin skytefelt etter 80 års drift. Hjerkin PRO er etter omstrukturering 1. februar 2008 delt i tre delprosjekt:

- ✚ Plan, miljø og sivile avtaler. Håndtering av forurensning og avvikling av sivile avtaler.
- ✚ Eiendom, bygg og anlegg (EBA). Fjerning av bygg og anlegg, reparasjon av terrengskader
- ✚ Eksplivrydding. Rydding av hele skytefeltarealet for søppel, ammunisjonsrester og blindgjengere.

#### 1.1.1 Bakgrunnsdokumenter

- ✚ FFI Rapport – Blindgjengerfaren i Hjerkin skytefelt – En statistisk analyse – Ove Dullum – FFI/Rapport-2003/01788.
- ✚ Forsvarets bruk av Hjerkin skytefelt 1923-2003 – Forsvarets etterlatenskaper blindgjengere og eksplivrester – FLO/LAND/TEKN DIV (Roseth rapporten).
- ✚ Militær ryddeplan – Hjerkin skytefelt - oblt Gundersen, Ole Petter/HSTY/RSF Hedmark 2004.
- ✚ Totalprosjektdokument FB 2005.
- ✚ Årsrapportene for 2006-2010.

### 1.2 Oppdrag i FSJ VP 11

Oppdrag om støtte til prosjektet ble gitt til FSJs direkte underlagte sjefer i FSJ VP 11. GIH "Led og koordiner rydding av Hjerkin i henhold til avtale og ordre utarbeidet av Hjerkin PRO. Behov for EOD-ressurser for å gjennomføre oppdrag koordineres som nødvendig med øvrige DIF. Status rapporteres fortløpende". Øvrige: "Still ressurser til rydding av Hjerkin i henhold til avtale og ordre utarbeidet av Hjerkin PRO på anmodning fra GIH".

Generalinspektøren for Hæren (GIH) er gitt ansvaret for gjennomføringen av oppdraget. Operasjonsstøtte (OPSSTØ) i Hæren (H) har på vegne av GIH ledet og koordinert oppdraget.

### 1.3 FB rolle

FB/Hjerkin PRO er totalprosjektansvarlig (TP). PL Eksplivrydding leder, planlegger, koordinerer og utarbeider ordre for hver sesong på Hjerkin. Ordren er grunnlaget til sjef Eksplivryddekommando (ERK), senior hundefører og sjef Eksplivryddegruppe EBA (ERG EBA) for ledelse og utførelse av oppdragene. Årlig rydderesultat vil inngå i grunnlaget for ev justering av Hjerkin PRO's plan for tilbakeføringsarbeidet.

### 1.4 Militær aktivitet på Hjerkin 2011

Skytefeltet ble formelt lagt ned i 2008. Det har således ikke vært annen militær virksomhet enn aktiviteter knyttet til prosjektet.

### 1.5 ERK sjefer 2011

- ✚ Uke 26 OK Rye-Holmboe, Conrad / SSK KNMT DFS EOD
- ✚ Uke 32 Maj Fossum, Egil Yngvar / Hæren HST
- ✚ Uke 33 Maj Pettersen, Frank Robert / FB Hjerkin PRO
- ✚ Uke 34 Oblt Molberg, Asbjørn / FLO Felleskap AMS
- ✚ Uke 35 Oblt Molberg, Asbjørn / FLO Felleskap AMS
- ✚ Uke 36 Kapt Jarnæs, Karl Erik / FLO Felleskap AMT
- ✚ Uke 37 Rittm Larsen, Tor Arne / Hæren OPSSTØ RØ
- ✚ Uke 38 Maj Fossum, Egil Yngvar / Hæren HST

## 2 Oppdrag 2011

Planlagte oppdrag for eksplosivrydding 2011:

✚ Sett opp ERK'er og gjennomfør blindgjengerrydding 1. gangs søk i Grisungdalen og Svånådalen slik:

|          |            |                     |                               |
|----------|------------|---------------------|-------------------------------|
| - Uke 26 | ma 27. jun | – fr 01/ lø 02. jul | Luftforsvaret og Sjøforsvaret |
| - Uke 32 | ma 08. aug | – fr 12/ lø 13. aug | Hæren                         |
| - Uke 33 | ma 15. aug | – fr 19/ lø 20. aug | Luftforsvaret                 |
| - Uke 34 | ma 22. aug | – fr 26/ lø 27. aug | Hæren                         |
| - Uke 35 | ma 29. aug | – fr 02/ lø 03. sep | Hæren                         |
| - Uke 36 | ma 05. sep | – fr 09/ lø 10. sep | Sjøforsvaret                  |
| - Uke 37 | ma 12. sep | – fr 16/ lø 17. sep | Hæren                         |
| - Uke 38 | ma 19. sep | – fr 23/ lø 24. sep | Sjøforsvaret og Luftforsvaret |

✚ Sett opp ERG EBA i tiden ultimo mai til medio oktober og støtt med EOD slik:

- o Arbeidet med tilbakeføring av kavaleriets anlegg på Haukberget, HFK-sletta, sprengningsplasser og fjerning av veger
- o Hundeevipasjenes søk etter bomblet i området rundt HFK-sletta.
- o Som sjef og EOD-operatører på sorteringsplass i ERK'en de uker denne er satt opp.

✚ Etabler og drift tre hundeevipasjer for søk etter bomblet i området rundt HFK-sletta, fra 04. juni, og så lenge værforholdene tillater effektivt søk, tentativt ut september måned.

## 3 Utførelse

### 3.1 Intensjon

#### 3.1.1 Hensikt

Ryddingen skal bidra til å redusere faren ved eksplosive etterlatenskaper til et akseptabelt nivå, med sikte på å tillate åpen sivil ferdsel og sivil arealbruk av området som dekkes av Hjerkinn skytefelt.

#### 3.1.2 Ambisjon for prosjektet

Hjerkinn skytefelt skal tilbakeføres til en tilstand som gjør at området blir:

- ✚ En naturlig del av det nasjonalt og internasjonalt verneverdige høyfjellsøkosystemet på Dovrefjell, med alle høyfjellsøkosystemets funksjoner og opplevelseskvaliteter.
- ✚ Sikkert for allmenn ferdsel.

#### 3.1.3 Metoder

For sesongen 2011 ble tre ryddemetoder anvendt:

- ✚ ERK ble satt opp hver uke for den ordinære eksplosivryddingen. ERK'en etablerte manngarder til fots i terrenget. Dette er eneste aktuelle metode da ny skade ikke skal påføres naturen. Støtte fra militære avdelinger er en forutsetning. Manngarden støttes av kjøretøy for utkjøring av oppsamlede ammunisjonsrester, søppel og sanitetstjeneste. For transport av personell ut og inn av feltet ble både kjøretøy og helikopter brukt.
- ✚ Søk etter bomblet rundt HFK-sletta ble utført med tre hundeevipasjer støttet av EOD-operatører.
- ✚ Alle prosesser med å tilbakeføre anleggene på Haukberget II, HFK-sletta, sprengningsplasser og veger ble utført med fjernstyrt maskinelt utstyr. ERG EBA vurderte tiltak fortløpende ved funn, kontrollerte overflater i anleggsområder og på deponier, før ev såing/revegetering ble iverksatt.

Erklæringen ”klart for overdragelse til sivile formål” kan først skje etter at eksplosivryddingen, og fjerningen av infrastruktur (bygninger, veier, bruer, stikkrenner ol) er slutført. I TP sammenheng betyr dette år 2020.

### 3.1.4 Organisasjon

Organisasjon for delprosjekt Eksplivrydding/Hjerkinn PRO og basisorganisasjon for ERK'en, som etableres hver ryddeuke, fremgår av vedlegg<sup>A</sup>. Avvik fra basisorganisasjon fremgår av de ukentlige resultater.

### 3.1.5 Slutttilstand

Slutttilstanden er nådd når den samordnede planen for tilbakeføring er gjennomført, og prosjektet etter godkjenning fra sivile myndigheter, erklærer Hjerkinn skytefelt klart for overføring til sivile formål.

## 3.2 Plan

Hjerkinn PRO planla med oppsett av ERK i det antall uker som Forsvaret så seg i stand å støtte prosjektet i 2011. Dette ble spilt inn til FSJ VP11 pr 10. august 2010. Målsettingen var å fortsette med første gangs søk i Grisungdalen, Svånådalen og Grøndalen denne sommeren. Etter koordinering med Hæren OPSSTØ ble det lagt et grunnlag for å sette opp ERK'en i 8 uker. Grunnet svært lite snø i fjellet, og oppstart i uke 26, ble ikke alternativt ryddeområde tatt ut. Ryddingen ble planlagt gjennomført i tre faser; forberedelser, gjennomføring og etterarbeid.

Fjerning av kavaleriets anlegg på Haukberget II, tilbakeføring av sprengningsplassene i hhv Grisungdalen og Svånådalen, fjerning av deler av Tverrfjellveien og Storråndveien og reparasjon av ytre gjerdet rundt HFK-sletta, ble planlagt understøttet med ERG EBA, operative fra medio mai til medio oktober.

For rydding av en sone rundt indre gjerdet på HFK-sletta, ble tre hundeevipasjer planlagt utdannet og sertifisert ila vinter/vår 2011. Arbeidene var beregnet å vare ca. 13 uker, og ville kunne slutføres ila høsten 2011, dersom alt gikk som planlagt. ERG EBA skulle støtte hundeevipasjene ved behov.

Utenom eksplivryddingen var følgende arbeider/støtte planlagt:

- ✚ Fortsatt møter og arbeider i arbeidsgruppe EOD.
- ✚ Utvikle videre bruk av skytefelthund for søk etter bomblet.
- ✚ Studie av oppfrostproblematikken i skytefeltet.
- ✚ Støtte til arkeologer.
- ✚ Støtte til delprosjekt EBA på Haukberget, eksplivrydding.
- ✚ Støtte til Snøhetta-prosjektet i fm bygging av nytt antenneanlegg.
- ✚ Støtte tiltak i fm forurensning/utslipp fra Hjerkinn gruver.
- ✚ Støtte til Den norske turistforening.
- ✚ Utarbeidelse av forprosjekt for øvrige nedlagte SØF.

De etterfølgende punkter beskriver forberedelser, gjennomføring og etterarbeid mer inngående.

#### 3.2.1 Forberedelser

Forberedelsesfasen bestod i:

- ✚ Utarbeidelse og drøfting av arbeidsplan, samt godkjenning hos Arbeidstilsynet.
- ✚ Oppdatering av dokumenter som grunnlag for sikker gjennomføring av eksplivryddingen
  - o HMS-plan m/Generell operasjonsprosedyre (GOP) (oppdatering)
  - o Handlingsplan uhell/ulykker (oppdatering)
  - o Stående operasjonsprosedyrer (SOP'er) (oppdatering)
  - o Koordinering av villreinjakta i Hjerkinn skytefelt med Lesja og Dovre fjellstyrer.
- ✚ Gjennomføring av anbudskonkurranse på støtte fra hundekennel i ryddeperioden.
- ✚ Etablere avtale med sivil lege og sivile EOD-operatører.
- ✚ Utarbeidelse av ordregrunnlag til avdelinger, sjef ERK, sjef ERG EBA og senior hundefører.
- ✚ Rekruttering av personell til ERK'er og ERG EBA i samarbeid med Forsvaret.
- ✚ NINA kartlegging av hekkeområder i ryddeområdet, oppstart mai 2011.
- ✚ Arkeolog kartlegging av fornminner i ryddeområdet, oppstart juni 2011.
- ✚ Koordinering med deltakende avdelinger.
- ✚ Rekognosering av ukeoppdrag for ERK'ene.
- ✚ Utdannelse og godkjenningsprøver for skytefelthunder.

### 3.2.2 Gjennomføring

Hjerkinn PRO møtte 26. juni med to prosjektmedarbeidere på Hjerkinn, for å forberede mottak av ERK'en. 8 ERK'er ble i løpet av sommeren satt opp. Det ble kun mulig å sette opp en ERK før sommerferien, og på den måten kan en si at mulighetene ikke helt og fullt ble utnyttet på forsommeren. Imidlertid ble 7 ERK'er satt opp fortløpende på høsten, og dette ble da den beste sesongen så langt i prosjektet ift ressurstildeling. Ukene på Hjerkinn ble gjennomført med mottak, innbrief, opplæring og utlevering av materiell på mandagene. Tirsdag tom fredag var ordinære ryddedager. Avslutning og vedlikehold ble gjennomført på fredag kveld. Avreise fra Hjerkinn etter endt rydding har variert mellom sent fredag ettermiddag/kveld, natt til lørdag og tidlig lørdag formiddag.

Anleggsarbeidene kom i gang som planlagt så fort de klimatiske forhold lå til rette for dette. Kommunal godkjenning for fjerning av Storrandvegen ble utsatt, selv om tiltaket ligger inne i godkjent kommunedelplan. ERG EBA som støttet delprosjekt EBA startet sine arbeider i uke 21 og avsluttet dette i uke 42.

Opplæring og forberedelser for bruk av skytefelthunder gikk som normalt. Utskifting av fire hunder fra året før, gjorde det umulig å være operativ med alle 7 til oppstarten i uke 26. Første godkjenningsprøve gikk i uke 25, og 3 av 7 hunder ble godkjent og kunne settes i arbeider, mens resterende ble utdannet videre. Uke 32 ble ytterligere 3 hunder godkjent og kunne settes inn i operativ virksomhet. Gjenværende ikke godkjente hund, var en av to meget unge, som ikke var tiltenkt oppdrag i det hele tatt i 2011. Hundeevipasjene påbegynte sitt ryddeoppdrag ved HFK-sletta i uke 26, og avsluttet søk i uke 39.

Andre mindre støtteoppdrag har gått etter planen. Resultat og status blir beskrevet i pkt 6.

### 3.2.3 Etterarbeid

Sortering av data på loggede funn, avsøkte og utelatte områder. Det ble også i år gjennomført en ekstra gjennomgang av elektroniske kart for all rydding som hittil er gjennomført. Alle data var klare i januar 2012 og overlevert FFI, som støtter med å evaluere rydderesultatene. Hensikten er å utlede plan for neste års rydding, og utnytte tildelte ressurser på en best mulig. Denne arbeidsordningen har som overordnet målsetting å oppnå akseptert restrisiko i skytefeltet.

Vedlikehold og årlig ettersyn av kjøretøyparken er fulgt opp ved innleid kvalifisert reparatørstøtte. Dette vektlegges, og bidrar til en sikker gjennomføring.

## 4 Administrasjon og forsyningstjeneste

### 4.1 Personell

#### 4.1.1 Innspill/tildeling i FSJ VP11

Innspill til FSJ VP11 ble sendt fram fra Hjerkinn PRO 10. august 2010, samtidig som FB igjen anmodet om gjennomføring av ressursdialog og oppdragsavklaring. Dette ble ikke imøtekommet, men i fm utarbeidelsen av «Rapport; Plan for rydding av skyte- og øvingsfelt (SØF)», ble også behovet på Hjerkinn diskutert. Dette var nok medvirkende årsak til at antall ryddeuker allerede var klart februar 2011.

#### 4.1.2 Etablering av ERK

Som tidligere år foregikk rekruttering av personell til ERK'en tett opp til fremmøtetidspunktet på Hjerkinn. Det var i år vel så problematisk som tidligere å skaffe nødvendig antall vognførere og EOD-operatører. Dette gjaldt imidlertid ikke alle ukene. Hjerkinn PRO hadde på våren og forsommeren laget en del arbeidsavtaler med mulig sivile som kunne støtte som vognførere når nødvendig. Denne listen av personell ble ila sesongen ytterligere utvidet, og alle ryddeukene kunne gjennomføres som planlagt. Det var imidlertid et par tilfeller hvor dette var en slik kritisk ressurs, at kansellering av ryddeuken var et åpent spørsmål så sent som fredagen før påfølgende ryddeuke. Det var gjort et grundig arbeid fra Forsvaret for å skaffe ryddepersonell, men til enkelte tider av året, f eks på høsten, blir vognførere automatisk en kritisk ressurs, da det finnes få utdannet. Det ble i en tidlig fase av planleggingen avtalt at Hjerkinn PRO skulle skaffe alt av sanitetspersonell, unntatt vognførere på MB300 ambulanse. Dette bidro selvfølgelig også til at innslaget av sivile innleide var større i år



enn tidligere. For detaljer omkring oppsett og bemanning, se pkt 6 i rapporten. Planlagt fremmøte de enkelte uker fremgår av tabellen under.

| Kategori/<br>uke     | EOD-<br>operatører | Følgebefal | Ryddemans-<br>skaper | Lege | Tsj san<br>(Leder san) | San sold/<br>VF MB amb | San sold<br>(nivå 3) | VF BV206 | VF last | Helikopter | Am.iglo<br>Storanden |
|----------------------|--------------------|------------|----------------------|------|------------------------|------------------------|----------------------|----------|---------|------------|----------------------|
| Uke 26 og 32-38      | 16                 | 12         | 120                  | 1    | 1                      | 3                      | 5                    | 8        | 5       | 1          | 1                    |
| Hundelag uke 25 - 39 |                    | 3          |                      |      |                        |                        |                      |          |         |            |                      |
| ERG EBA-vakt 22-43   | 2                  |            |                      |      |                        |                        |                      |          |         |            |                      |

### 4.1.3 Arbeidsplan

Arbeidsplan for ERK'en i alle ukene var satt opp av Hjerkin PRO fra mandag 0730 tom fredag 1930. Denne fulgte med som vedlegg til utkast ryddeordre 2011. I ordren ble avdelingene anmodet om å gjennomføre lokale drøftinger. Lokale drøftingsresultat skulle deretter sendes til Hjerkin PRO, med gitt tidsfrist. Det som ble mottatt innen tidsfristen ble samlet sendt fram til Arbeidstilsynet for godkjenning. Godkjenning fra Arbeidstilsynet ble mottatt i god tid før oppstart. Måten å gjøre dette på fungerer bare delvis, da det i tide ikke er avklart fra hvilke avdelinger befal og sivile kommer fra. Lokale drøftinger blir da ikke mulig å gjennomføre iht regelverket. Hjerkin PRO fikk likevel godkjenning fra Arbeidstilsynet da gjennomføringen var identisk med 2010.

Reise til og fra Hjerkin har delvis foregått utenfor oppsatt arbeidstid. Avreise fra Hjerkin har variert mellom fredag ettermiddag/kveld, natt til lørdag, og tidlig lørdag formiddag. ERK'en hadde felles arbeidstid til 2030 på mandager, og til 1930 på fredager. Tirsdager – torsdager hadde følgebefal arbeidstid til 1800, EOD-operatører og sanitetspersonell til 1900. Lengre arbeidstid for EOD-operatører og sanitetspersonell er pga sprengning av funn etter avsluttet manngard hver dag. Manngarden har avsluttet søk mellom 1700-1730. Hundeførerne har hatt arbeidstid fra 0730-1530 mandag til fredag, i tillegg ble noe overtid brukt.

ERG EBA hadde fremmøte på søndag 1600 og arbeidstid inntil 2200 på mandag tom torsdag, og avsluttet arbeidene 1530 på fredag. Disse var satt opp med vakt utenom arbeidstid (VUA). Uke 29 og 30 var aktivitetsfri periode, og ble brukt for ferieavvikling.

### 4.1.4 Deltakende avdelinger i 2011

Bemanning av ERK'en de forskjellige uker fremgår av pkt 6 i rapporten.

### 4.1.5 Velferd

Pri 1 fra Hjerkin PRO har vært innendørs forlegning og god forpleining til alle ryddemannskaper. Ref. tilbakemeldinger har vi lyktes bra med dette. Velferdstiltak forøvrig har vært:

- ✚ Velferdsbygg med TV/video på kveldstid hver dag. I tillegg TV'er i Skarstua, HV-hytta og i sonene.
- ✚ Fukt/snacks/forfriskninger to dager i uka, samt ferskvarer servert i felt to dager hver uke.
- ✚ Kioskutsalgs ved Hjerkinhus Hotell AS.
- ✚ Fiskestenger, fiskekort og flytevester for bruk ved båtfiske, samt div utstyr for ballspill.
- ✚ Trimrom med muligheter for innendørs styrketrening på verkstedområdet.

## 4.2 Sanitetstjeneste

Sanitetstjenesten har vært ledet av lege og troppssjef /leder sanitet. Lege, leder sanitet, sanitetspersonell nivå 3, og vognfører på sivil ambulanse ble leid inn alle uker. Dette var bestemt etter koordinering med HST. Vognførere på militær ambulanse MB300 kom i hovedsak fra Forsvaret, men var supplert med sivilt innleid personell. Avtalen med sivil ambulanse selskap fungerte meget tilfredsstillende. Uansett ønsker Hjerkin PRO primært støtte fra Forsvaret. Leie er kostbart, og treningen dette gir, kunne med fordel vært gitt til eget personell.

- ✚ Sykestue med daglig visittid 0700-0730 og 1800-1830 i bygning 002 - Velferdsbygg.
- ✚ Legen hadde i alt 229 konsultasjoner. Hyppigst forekomst av problem var på bevegelsesapparatet, deretter forkjølelse og diare.
- ✚ Fysisk form og generell helsetilstand har variert fra uke til uke. Antall delvise og syke er i snitt som foregående år, men hadde en merkbar økning på slutten av sesongen. Tabellen under viser antall tapte dagsverk pr uke.

| Uke                              | 26 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | Sum |
|----------------------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|
| Syke/delvise                     | 19 | 6  | 3  | 12 | 18 | 39 | 49 | 36 | 182 |
| Delvise brukt på sorteringsplass | 1  | 0  | 0  | 0  | 0  | 3  | 3  | 1  | 8   |

- ✚ De fleste tilfeller av delvise/syke har oppstått etter fremmøte, men oversikten omfatter også personell som var delvise allerede ved fremmøte.
- ✚ To mindre skader ble registrert og behandlet av lege, klemskade fingrer og overflatisk riftskade underarm.
- ✚ Innleid helikopter er ikke konfigurert for transport av pasienter, dette har kun vært en sekundær rolle.
- ✚ Sanitetsmateriell er rekvirert gjennom sykestue på Rena i Østerdal Garnison. Støtten derfra har vært meget tilfredsstillende. Lokale innkjøp via innkjøpsordrer på apoteker har supplert behovene.
- ✚ I tillegg til MB300-ambulanser har prosjektet leid inn en komplett sivil ambulanse. Denne disponeres av lege/sykepleier/ leder sanitet/troppssjef sanitet, og har rollen som mobil hjelpeplass.

#### 4.2.1 Hygiene

I tiltaksplan mot svineinfluensa ble hygienetiltakene forsterket i 2009. Tiltakene derfra er videreført i prosjektet også de senere år, og har gitt tilfredsstillende resultater. Det var enkelte tilløp til mageinfeksjon også i år, men personellet ble straks isolert på sykestue med godt resultat.

For daglig renhold av dusj og sanitæranlegg på Hjerkinnhus, har utleier stått for renhold. Øvrig vask ble gjennomført av ryddemannskapene.

Fortsatt forekommer det kloakklukt inne på kjøkken/spisesal. Dette er mest sannsynlig transportert gjennom luftingsanlegget. Forsøk på å finne feilen er gjort uten at problemet er løst.

### 4.3 Materiell

FLO FORS FAVD-ØST har sikret leveranse av materiell og tjenester på en meget tilfredsstillende måte. Støtten fra avdelingen på Rena, og fra depot på Dombås er utmerket.

#### 4.3.1 Intendanttjenester

Den lille reserven av PBU som prosjektet har lagt opp til, er nødvendig og fungerer godt. Størst behov er det for reservedeler til hjelm, feltflasker, marsjstøvler, fotposer og regntøy. Avdelingene var ved et par tilfeller ikke tilstrekkelig utrustet iht ordre. Ved et av innrykkene var det nødvendig med materiellutlevering sen kveld fra depot på Dombås. Prosjektet blir her møtt av personell med vilje og evne til å løse utfordringer straks.

Tørkemulighetene på Hjerkinnhus er marginal. Tørkekonteinere har vært nevnt som mulig løsning overfor FLO, men uten resultater.

#### 4.3.2 Sprengstoff og tennmidler

Ca. 150 kg sprengstoff og tennmidler ble anskaffet i 2010, restbeholdningen av dette dekket behovet for 2011. FLO FORS FAVD-ØST AMMSEKSJ-ØSTER LØTEN styrer ut- og innlevering, kombinert med støtte til Sorteringsplass. Disse ga utmerket støtte i hele perioden.

## 4.4 Transport og vedlikehold

### 4.4.1 Hjul- og beltekjøretøy

Prosjektets innleide verkstedpersonell reparerer og administrerer kjøretøyparken.

- ✚ Prosjektet hadde operativ kjøretøypark i alle ryddeukene, selv om 7 uker sammenhengende rydding på høsten var en stor utfordring for verkstedpersonellet. Standard på vedlikeholdet har vært meget bra.
- ✚ Hjerkin PRO har 52 kjøretøy som dekker behovene både sommer og vinter. De fleste er leid fra FLO.
- ✚ Til nå er det gjennomført A-, B- og C-servicer på alle kjøretøyer. Da bruken er konsentrert til kun sommermånedene, har Hjerkin PRO anmodet om en endring av serviceintervaller. Det er nå besluttet at for 2012 sløyfes A-service, og det utføres kun en årlig service, som da enten blir en B- eller C-service.
- ✚ Vognførerne gjennomfører vedlikehold før, under og etter kjøring, samt periodisk etter hver ryddeuke. I tillegg utfører innleid verkstedpersonell nødvendig reparasjoner mellom ryddeukene.
- ✚ ARGO (6WD) ble solgt sommeren 2011, da det ikke var behov for denne type spesialkjøretøy. ARGO ble i sin tid brukt under etableringen av Regionfelt Østlandet, og senere overført til Hjerkin PRO.
- ✚ To BV206 mottatt 26. april 2011 erstatning for to kasserte BV206.
- ✚ Volvo gravemaskin ble levert på Rena for overhaling av motor, 26. april 2011. Det var ønske om at læringer på Rena kunne bruke denne som objekt for vedlikehold. Da kjøretøyet brukes lite på sommeren, samtidig som reparasjon ble billigere, var dette en god løsning. Den ble levert tilbake 15. desember.

### 4.4.2 Transport til og fra Hjerkin

- ✚ Hjerkin PRO har vært ansvarlig for busstransportene, samt noe jernbanetransport til og fra Hjerkin. Busser har vært innleid via avtale og godt samarbeid med FLO P Base Østerdalen.
- ✚ Støttende avdeling har vært ansvarlig for planlegging av flytransporter samt noe buss- og jernbanetransport.
- ✚ Buss til/fra Bergen samt fly til Værnes for personellet ble videreført i 2011.
- ✚ Det er et meget godt samarbeid med støttende avdelinger i fm transportplanlegging til/fra Hjerkin. Ved et par tilfeller i år var imidlertid ikke flytider til/fra Værnes tilfredsstillende kommunisert.

### 4.4.3 Transport under ryddeoppdrag

Prosjektet hadde to velt med BV206 i sesongen, men uten personell- og materiellskader. Målsettingen er null uhell, og prosjektet vil fortsette med å vektlegge sikkerhet under operasjonene. Skader på kjøretøy er begrenset. Forbrukte deler/reparasjoner:

|                                 |                                   |
|---------------------------------|-----------------------------------|
| 1 motor BV206                   | 1 frontrute BV206                 |
| 8 belter BV206                  | 1 styreledd BV206                 |
| 8 drivhjul og 43 løpehjul BV206 | 3 skift av bremseklosser BV206    |
| 2 dørstoppere BV206             | 12 punkteringer MB240/tilhengere  |
| 3 mellomaksler BV206            | 4 støtdempere/1 styredemper Mb240 |

Vognførere på Scania, MB300 og BV206 er en kritisk ressurs. I 2011 er militære vognførere brukt i 62 % av tilfellene, resten har vært sivile innleide. Innleid verkstedstøtte har anbefalt å leie inn erfarne vognførere. Det antas at besparelsen på materiellet ville overstige lønnskostnadene til vognførere. Hjerkin PRO har ment at vernepliktige soldater med riktig erfaring og bakgrunn, samt med god veiledning før og under oppdragløsning, fortsatt skal prioriteres for oppdraget. Årets gode resultat underbygger denne tilnærmingen.

Forbrukt drivstoff i 2011:

|                                                                           |          |
|---------------------------------------------------------------------------|----------|
| ✚ Før ryddeperioden                                                       | 1 849 l  |
| ✚ Tankelister ryddeperioden mil kjørt med kjøreordre                      | 9 235 l  |
| ✚ Tankelister andre (siv reg egne maskiner og eks mil kjørt)              | 1 534 l  |
| ✚ Totalt for 2011                                                         | 12 618 l |
| ✚ Totalt utkjørt distanse i 2011 er 28 631 km på kjøretøy med kjøreordre. |          |

Alle vognførere har fulgt opp gitte føringer mht sikker kjøring på en utmerket måte. God oppfølging og ledelse fra følgebefal og EOD-operatører har også bidratt til dette.

#### 4.4.4 Helikoptertjeneste

Opsjon på bruk av helikopter fra selskapet Nordlandsfly AS ble utløst for 2011 sesongen. Støtten har vært meget god og uten forsinkelser. Ukene 32-35 ble et større helikopter brukt for ut-/innflygning av personell til områder som ligger langt fra veg. Dette var meget vellykket, og skal videreføres i 2012. Helikopteret har ikke noen rolle i evakueringskjeden, kun for rekognoseringer knyttet til sikkerhet, utplassering av samband og administrativ støtte. Totalt effektiv flytid for prosjektet har vært 89,80 timer. Ukene 36-38 ble støtte for saueleting og utflygning av mat til fjellrev gjennomført. Opsjon for 2012 vil etter all sannsynlighet bli utløst.

### 4.5 Sikkerhet

Ordinær eksplisivrydding i Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og ved Kolla, bruk av skytefelthund på HFK-sletta og anleggsarbeidene på Haukberget, Grisungdalen og Svånådalen er gjennomført uten vesentlige uhell/skader. EOD-operatører, følgebefal, hundeførere og ryddemannskaper med øvrige støttefunksjoner, har gjennomført oppdraget på en særdeles god måte. Det begrensede antall uhell og skader på materiell, er tegn på at ryddemannskaper, følgebefal og EOD-operatører har fulgt opp prosjektets vektlegging av sikker gjennomføring på en meget god måte.

Grunnlaget utenom gjeldende reglementer og direktiver er:

- ✚ Årlig ryddeordre m/ vedlegg, inklusive vaktinstrukser.
- ✚ HMS-plan, Handlingsplan uhell/ulykker og SOP'er.

Dokumentene kvalitetssikres foran hver sesong.

#### 4.5.1 Vakt og sikring

Vakt og sikring har vært organisert slik:

- ✚ Streifvakt (patroljerende vakt i/på alle forlegninger nattetid).
- ✚ Inspiserende befall (IB) fra følgebefalet.
- ✚ Daghavende offiser (DHO) fra Hjerkinn PRO og ERK'en.

#### 4.5.2 Sikkerhetssamband

To nye basestasjoner ble kjøpt inn foran 2011 sesongen. Hensikten var å få et mer fleksibelt og mobilt samband, og således dekke behovene i ryddesesongen. Flere adskilte operasjoner går nå samtidig; EBA-tiltak på Haukberget med fjernstyrte maskiner, fjerning av vegsystemer, eksplisivrydding med skytefelthund og ordinær eksplisivrydding med manngard. I tillegg vil det være personell tilknyttet NIVA, NINA, FFI, kulturminneregistrering og andre som har behov for å bruke sikkerhetssamband under ryddeperiodene. ICOM sikkerhetssamband var operativt hele perioden, bortsett fra et par tilfeller hvor solcellepanel var stilt feil veg og måtte justeres. Anskaffelsen av to nye basestasjoner, sammen med tidligere anskaffet sambandsmateriell tilfredsstiller nå kapasitetsbehovene på sambandet.

#### 4.5.3 HMS-plan

Gjennom sesongen kontrolleres aktiviteter ift sjekkliste. Det har vært noen tilfeller av for høy fart med kjøretøyer i feltet. Normalt blir dette løst på stedet. BV'er har også i år stått igjen ute i felt på kveld. Dette sparer både personell og kjøretøy. I tillegg har det vært gjennomført stans i arbeider da sikkerheten grunnet tett tåke og i noen tilfeller moskus ikke har vært tilfredsstillende. Ved full utnyttelse av forlegningskapasiteten på Hjerkinnhus, bor personellet meget tett. Ved flere tilfeller ilt sommeren hvor det har vært handlefrihet ift å forlegge personell, har flere forlegninger enn nødvendig blitt tatt i bruk. Dette bedrer inneliv og sikkerheten. Som del av HMS-plan er også streifvakt på natt videreført i 2011.

#### 4.5.4 Handlingsplan uhell/ulykker

Handlingsplan uhell/ulykker er basert på FSJ's direktiv av 1 nov 2007 med vedlegg, "Direktiv for håndtering og oppfølging av ulykker involverende Forsvaret". Hjerkinn PRO skal evaluere planen ilt våren 2012. I tillegg gjøres det et nytt fremstøt for å få til kurs for prosjektmedarbeidere og utpekte ERK-sjefer, ref. FSJ's direktiv vedlegg G – Psykososial oppfølging.

---

#### 4.5.5 SOP'er

SOPer beskriver prosedyrer i alle sekvenser av ryddeoperasjonen. Disse ble oppdatert foran 2011 sesongen. SOP 005 Skytefelthund ble utarbeidet på nytt for å dekke søk etter bomblet. SOP'er er normalt distribuert til EOD-operatørene på forhånd, men går også igjennom med dette personellet fremmøtedagen.

#### 4.6 Villreinjakt

Aktiviteter under villreinjakta i perioden 20. august – 15. september, ble avklart med Dovre og Lesja Fjellstyrer. Hjerkin PRO utarbeidet kart som regulerte hvilke områder som skulle disponeres av hvem under villreinjakta. I tillegg ble passeringstider ut/inn fra feltet koordinert og kommunisert slik at alle aktører skulle være kjent med dette. Selv om både kart og info for øvrig var distribuert til jegerne fra Fjellstyrene, var det flere tilfeller hvor jegere «dukket» opp innenfor farlig område midt under ryddeprosessen. Ryddingen ble ikke vesentlig påvirket av dette, men det var et forstyrrende element i større grad i år enn tidligere.

#### 4.7 Forlegning, forpleining og EBA

##### 4.7.1 Forlegning og forpleining

Ryddemannskaper ble forlagt og forpleid i fasiliteter på og rundt Hjerkinhus Hotell AS. Denne løsningen er meget god for prosjektet, samt letter den administrative delen av våre arbeidere, inklusive renhold. Samarbeidet med ny daglig leder har fungert utmerket. Forpleining ble for 2008 sendt ut på anbud. Kontrakten gikk til Frich kafeteria AS på Dombås. Opsjon ble utløst for 2011. Med 8 ryddeuker i år, ble leveransen til Hjerkin PRO meget tilfredsstillende for leverandør.

Befal og sivile var forlagt og forpleid via kontrakt med Hjerkin Fjellstue & Fjellridning AS, Hageseter Turisthytter AS, Furuhaugli Turisthytter AS og Trolltun Gjestegård AS. Rammeavtalen med disse inneholder tidsfrister i ft bestillinger og avbestillinger. Bemanningen av ERK'en blir for enkelte uker veldig sent klar. Da vår aktivitet i tillegg er midt i beste turistsesong, har dette gitt prosjektet og leverandør visse utfordringer. Dette kan best løses med enda bedre ressursplanlegging og koordinering av oppdraget på Hjerkin.

##### 4.7.2 Kontorfasiliteter

FISBasis og FB-nett fungerer tilfredsstillende. Det har vært en del problemer med trådløst bredbånd på administrasjons-/ verkstedområdet. Kontorfasilitetene er dekkende for alle delprosjektene og korttidsengasjerte medarbeidere til prosjektet. Grunnet bl a delemangel og problemer med signaler ut til ammunisjonsiglo, ble det kjøpt inn og montert ny telefonsentral mai 2011. Arbeidene med å oppdatere linjen ut til ammunisjonsiglo må likevel fortsette i 2012.

#### 4.8 Økonomi

##### 4.8.1 Belastning av felles WBS-element i Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret

Det er etablert tre WBS-elementer i H, S og L som støttende avdelinger bruker for støtten til Hjerkin PRO. Grunnlag for rapportering og bruk av WBS-elementene er drøftet arbeidsplan og et økonomivedlegg. Avdelingene rapporterer også påløpte ekstra kostnader som f eks buss- og flytransporter. Kommunikasjon med, og støtten fra H, S og L har vært meget tilfredsstillende. Forsvarets kompetansesenter for logistikk og operativ støtte / Forsvarets hundeskole (FKL FHSK) fakturerer FB direkte for drift av hundeevipasjene.

##### 4.8.2 Budsjett og forbruk

Hjerkin PRO dekker alle ekstraordinære utgifter i fm ryddeoppdraget. Grunnlønn for befal og sivile samt dagpenger for soldater, betales av støttende avdeling. Totale kostnader blir derfor ikke synliggjort gjennom Hjerkin PRO's prosjektrekskap. Budsjettet er justert fortløpende gjennom året. Forbruket på delprosjekt eksplivrydding 2011 er 19,7 MNOK, eksklusive FB sine gjennomføringskostnader. Totale kostnader for Hjerkin PRO 2011 var 58,4 MNOK.

---



---

## 4.9 Presse og informasjon

Senior Prosjektleder Hjerkinn PRO Odd Erik Martinsen er prosjektets pressetalsmann. Pågangen fra media har vært positiv også i 2011. Interessen for både bruk av skytefelthund, samt bruk av fjernstyrte maskiner på kavaleriets anlegg på Haukberget, samt den ordinære eksplisivryddingen har vært omtalt i presse og media ved flere anledninger. For det meste er hovedoppslagene meget positive.

Informasjon om Hjerkinn PRO, se: [www.forsvarsbygg.no/hjerkinn](http://www.forsvarsbygg.no/hjerkinn)

### 4.9.1 Besøk, presse og media

Det har gjennom sesongen 2011 vært bra dekning fra presse og media. I fm alle besøk forsøkes det å presentere prosjektet på en best mulig måte. Hjerkinn PRO bruker også denne muligheten til å fremheve den meget gode innsatsen som de militære avdelingene står for. Lokale media har vært mest fremtredende i år.

- ✚ Hjerkinn PRO har i 2011 produsert en egen informasjonsfilm om prosjektet på norsk og engelsk som nærmer seg 800 visninger på YouTube.
- ✚ Uke 32 besøk fra Artilleriets offisersforening. Innbrief og omvisning. Artilleriets offisersforening laget med bakgrunn fra besøket, en reportasje om prosjektet ble presentert gjennom to artikler i Artillerinytt.
- ✚ Uke 32, besøk fra sjef Logbase Luft oblt Knutsen, Frank. Innbrief og orientering.

## 5 Kommando og kontroll

### 5.1 Kommando- og ansvarsforhold

#### 5.1.1 Kommandoforhold

- ✚ Ved ankomst Oslo Lufthavn Gardermoen ble FB/Hjerkinn PRO gitt Taktisk kommando (TAKOM).
- ✚ For øvrige avdelinger ble TAKOM gitt FB/Hjerkinn PRO ved ankomst Hjerkinn.
- ✚ PL Eksplisivrydding utøver denne kommandoen under ryddeperiodene.

#### 5.1.2 Ansvarsforhold

- ✚ PL Eksplisivrydding Gundersen, Ole Petter planlegger og leder gjennomføringen, støttet av Eksplisvifaglig rådgiver, major Pettersen, Frank Robert og driftskoordinator Nyhagen, Frode.
- ✚ PL Eksplisivrydding, har hatt det overordnede sikkerhetsansvaret for all pågående aktivitet i feltet.
  - o ERK'en, ERG EBA og hundeførerne er underlagt PL Eksplisivrydding/Hjerkinn PRO.
  - o Sjef ERK og sjef ERG EBA er ansvarlig for den fagmessige delen av eksplisivryddingen, og utøvende ledd for denne.

### 5.2 Kontroll

#### 5.2.1 Samband

- ✚ ICOM har vært benyttet som sikkerhetssamband. Dette har fungert meget tilfredsstillende. Noen problemer med repeterne på Snøhetta som produserer mye støy (kanal 1 og 2). Bytte skal vurderes.
- ✚ FISBasis, FB-nett og trådløst bredbånd er tilgjengelig på etablerte kontorer for Hjerkinn PRO.

#### 5.2.2 Koordinering og vakthold

- ✚ Koordineringsmøte ble gjennomført daglig 0730 tirsdag tom fredag i møterom bygning 0008.
-

---

## 6 Resultater

### 6.1 Uke 26 og 32-38 – Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og Kolla

#### 6.1.1 Plan

Alle ukene skulle benyttes til 1. gangs søk i Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og ved Kolla, samt 2. gangs søk i deler av Svånådalen. I hovedsak betyr dette feltene A, B, F og G.

#### 6.1.2 Vær og føre

Prosjektet hadde også i år gjennomgående gunstige værforhold under gjennomføringen. Det har kun vært noen få tilfeller med korte pauser i ryddingen grunnet tåke og moskus. Utenom dette var det noen dager med lavt skydekke som ga litt utfordringer under utflygning av personell med helikopter. Dette har ikke vært av en slik art at det har gått vesentlig utover rydderesultatet.

#### 6.1.3 Generelt om ryddeoperasjon

I forkant av hver ryddeuke ble ryddeteiger rekognosert av EOD-faglig rådgiver og tilpasset den enkelte ERG. All rydding foregikk i områdene Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og ved Kolla. Årets rydding bestod i hovedsak av 1. gangs søk. Et mindre område i Svånådalen med vanskelig tilgjengelighet ble ryddet to ganger. GPS'er har fungert bra, kun et par tilfeller med tekniske problemer som ble løst på stedet. Det er likevel nødvendig med et antall GPS som back up for skader/teknisk svikt som kan oppstå. Mengde funn, ammunisjonsrester og søppel var som forventet. Avsøkt område på 28,3 km<sup>2</sup>, er vesentlig større enn fjorårets resultat. Antall effektive dagsverk i felt er 3042. Dette er den beste ressurstilgangen som prosjektet har hatt siden oppstart..

Dokumentasjon av rydderesultater ble fulgt opp hver dag med oppdatering av GIS med info fra GPS'ene. GPS er EOD-operatørenes og følgebefalets verktøy for registreringer av funn og avsøkt område. Registreringen følges opp med innlegging i GIS, hvor da funn registreres fortløpende med tid, sted, værforhold, beskrivelse av type blindgjengere og posisjon. Alle blindgjengere blir i tillegg fotografert. Utskrift av resultater ble daglig presentert for ERG'ene. Noen områder med myr var ikke tilgjengelige. GPS-registreringer gjør at vi senere kan ta fatt i dette.

Bruk av sivilt innleid sanitetspersonell og helikopter er fleksible og gode løsninger. Leie er imidlertid kostbart, derfor er det ønskelig at behovene i størst mulig grad dekkes inn med militært personell. Hjerkinn PRO har i alle ukene vært til stede med minimum Prosjektleder Eksplivrydding, EOD-faglig rådgiver, Driftskoordinator og mekanikerstøtte.

Det gjøres en utmerket jobb av koordinatorene i H, S og L. Noen avklaringer kunne vært gjort tidligere, ved gjennomføring av f eks en ressursdialog. Ressursdialogen burde i tilfelle være initiert av oppdragsgiver. Det ville gitt et klarere bilde på ressurstilgangen, samt gitt mer tid for prosjektet for gjennom sivile arbeidsavtaler å skaffe til veie det personell som mangler.

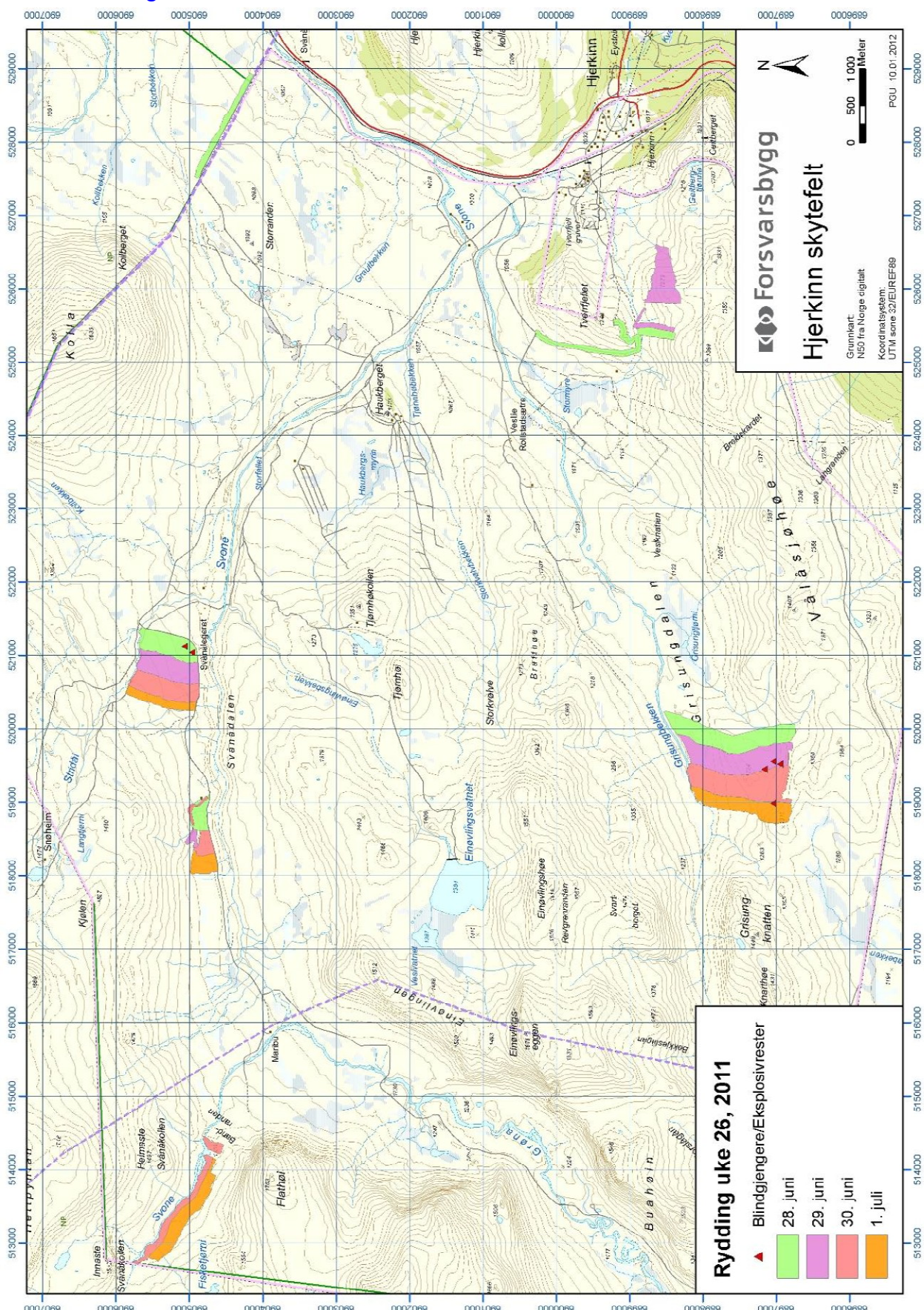
For å redusere behovet for EOD-operatører ble ERG EBA benyttet for bemanning av sorteringsplassen de ukene hvor ERK var oppsatt. Denne multirollen gikk meget bra i ft arbeidsmengden på sorteringsplass, oppdukkende oppdrag på anleggsområdene og støtte til hundelagene.

#### 6.1.4 Uke 26 – Grisungdalen, Svånådalen, Tverrfjellet og Storranden

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                |             |                |             |                |                 |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------|----------------|-------------|----------------|-----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK OK Rye-Holmboe, Conrad / SSK KNMT DFS.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Bemanning</b>         | <p>  Ryddemannskaper – 138-LV LVABN, SSK KNMT DFS og SJØ-BASER HOS<br/>  Følgebefal – 138-LV LVABN, SSK KNMT DFS, SJØ-BASER HOS og MJK<br/>  Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vf'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og 138-LV LVABN<br/>  Vf'ere BV206 – 138-LV LVABN, FB Utvikling Øst og sivil innleid<br/>  Vf'ere Scania – 138-LV LVABN<br/>  Sjef ERK og EOD-operatører – SSK KNMT DFS og FLO MARKAP IPS DH<br/>  10 sivile innleide EOD-operatører av 15 totalt<br/>  Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST<br/>  Lege – AIØ AS<br/>  Helikopter med crew – Nordlandsfly AS. </p> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <p>  - 11 ryddemannskaper <math>\approx</math> 5 %<br/>  - 1 EOD-operatør.<br/>  </p> |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Innrykk</b>           | Få rettelser på mottatte personellister. Etablering av ERK'en gikk bra. Da Luft og Sjø ankom med 3 timers mellomrom, var det mest praktisk å gjennomføre to innbriefer.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Vær og temperatur</b> | Mellom + 9 og + 12 °C. Værforholdene var bra med delvis skyet oppholdsvær hele uken, med unntak av torsdagen med lett regn på formiddagen. Noe vind, men dette påvirket ikke resultatet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 4 ERG'er a 27/ 28 ryddemannskaper, tirsdag tom fredag 1700, ERK 162 totalt.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <p>  - 69 dagsverk. </p> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 8,6 t.</p> <p>Ryddingen ble gjennomført uten uhell av noe slag. ERG 3 ble løftet ut/inn med helikopter siste dag. 6 løft tok totalt 30 min, avstand ca. 2 km. Avdelingen hadde forholdsvis få syke og delvise. Legen hadde 24 konsultasjoner. Oppdraget er gjennomført helt iht. EOD-operatørene som har ledet ERG'ene på en meget god måte, gir ryddemannskapene god tilbakemelding. Resultatet for uken er meget bra. Ammunisjonsrester, søppel og skrot ble ikke veid for uken.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Avslutning</b>        | Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 1. juli 1700. Alt personell avmarsjerte med buss fra Hjerkinn til hhv Ørlandet og Haakonvern 1800.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Aluminium (kg) | Kobber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20 mm | Blindgj ≤ 20 mm |
|                          | 0                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 0              | 0           | 0              | 0           | 27             | 0               |



### 6.1.4.1 Funn og avsøkt område i uke 26



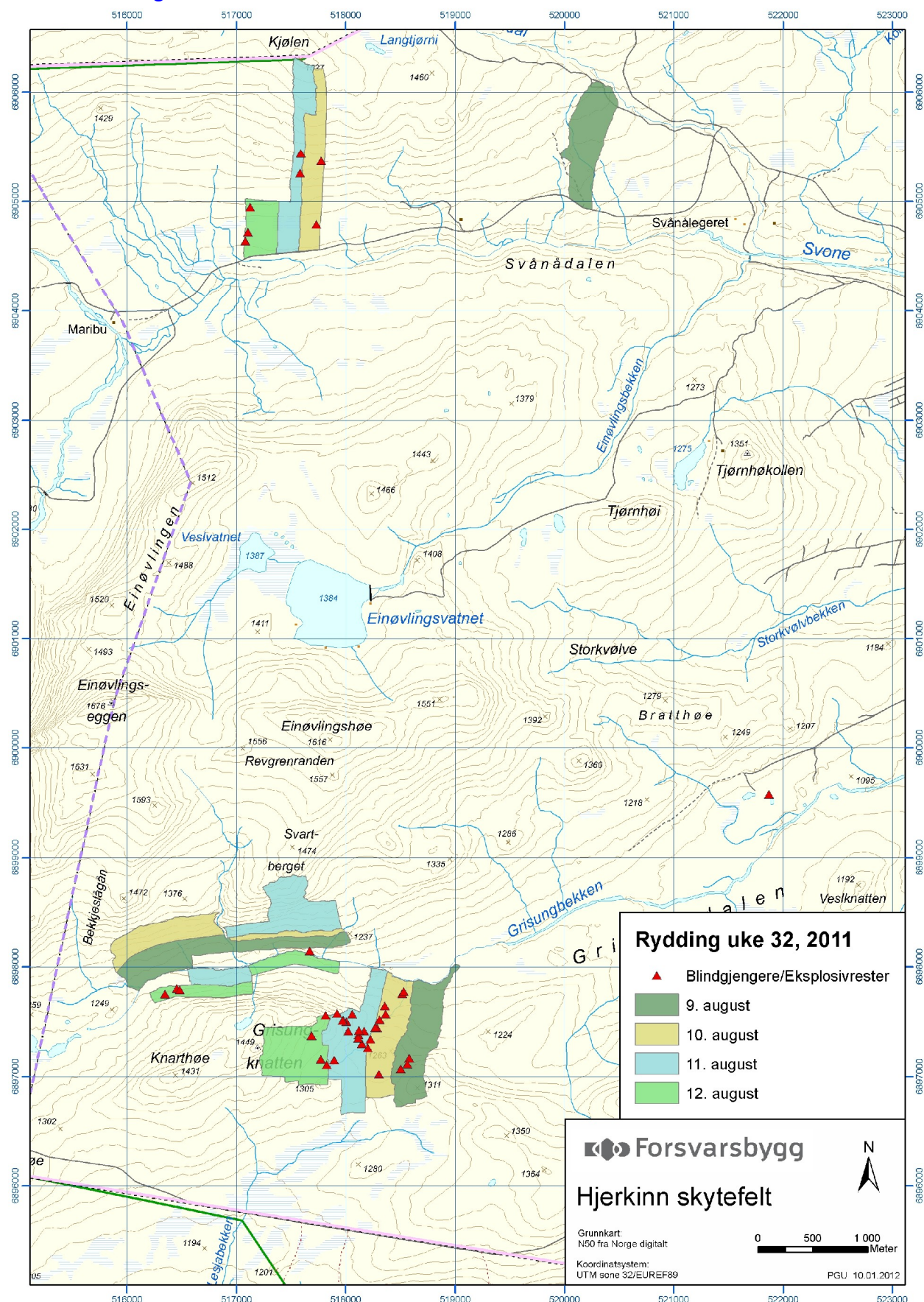


### 6.1.5 Uke 32 – Grisungdalen og Svånådalen

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |             |                |             |                |                 |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------|----------------|-------------|----------------|-----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK Major Fossum, Egil Yngvar / Hæren HST.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Bemannning</b>        | <p>  Ryddemannskaper – Hæren Brig-N Ingbn<br/>  Følgebefal – Hæren Brig-N Ingbn<br/>  Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vf'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk – Hæren Brig-N og sivil innleid<br/>  Vf'ere BV206 – Hæren Brig-N Ingbn, FB Utv Øst og sivile innleide<br/>  Vf'ere Scania – Hæren Brig-N og sivil innleid<br/>  Sjef ERK og EOD-operatører – HST, FLO Felleskap AMS og sivile innleide<br/>  12 sivile innleide EOD-operatører av totalt 15<br/>  Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST<br/>  Lege – AIØ AS<br/>  Helikopter med crew – Nordlandsfly AS. </p> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <p>  - 30 ryddemannskaper ≈ 25 %<br/>  - 2 EOD-operatør<br/>  - alle støttefunksjoner til en ERG.<br/>  </p> |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Innrykk</b>           | Gjennomført iht ordre.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Vær og temperatur</b> | Lettskyet pent vær, temperatur + 8 - 17 °C. Ingen forsinkelser grunnet værforhold.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 3 ERG'er a 30 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1800, ERK 140 totalt, inklusive ERG som ryddet flybomber.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <p>  - 126 dagsverk. </p> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 18,8 t.</p> <p>En mindre ERG bestående av tre mann ble denne uken etablert for rydding av flybomber.</p> <p>Legen hadde totalt 17 konsultasjoner. Ryddingen ble gjennomført med to grupper i Grisungdalen og en gruppe i Svånådalen. En gruppe ble løftet med helikopter ut og inn av ryddeområdet hele uken, mens en annen ble løftet inn de to siste dagene. Erfaringene med bruk av helikopter var meget gode. På det meste hadde en av gruppene 45 min fotmarsj fra der hvor de ble lastet av Scania. Ryddingen ble gjennomført med tre ryddegrupper dvs en mindre enn normalt. ERK'en var så å si komplett hele uken, dette er særdeles tilfredsstillende. Ingbn representerte Hæren Brig-N på en utmerket måte og gjorde en utmerket jobb, godt ledet av følgebefal og EOD-operatører. I tillegg til ordinær ryddekommando ble det etablert en mindre gruppe med BV206 m/kran for rydding av flybomber. BV 206 skrot i ERG 3 hadde et velt første ryddedag, men var operativ igjen etter tre timer.</p> <p>Prosjektet hadde besøk fra Artilleriets offisersforening og sjef Logbase Luft.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Avslutning</b>        | Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 12. august 1800. Hovedstyrken fra Hæren Brig-N Ingbn ble transportert med buss til Værnes lørdag morgen 0730 fra Hjerkinn.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |             |                |             |                |                 |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Aluminium (kg) | Kobber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20 mm | Blindgj ≤ 20 mm |
|                          | 6 250                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 0              | 0           | 0              | 0           | 39             | 0               |



### 6.1.5.1 Funn og avsøkt område uke 32

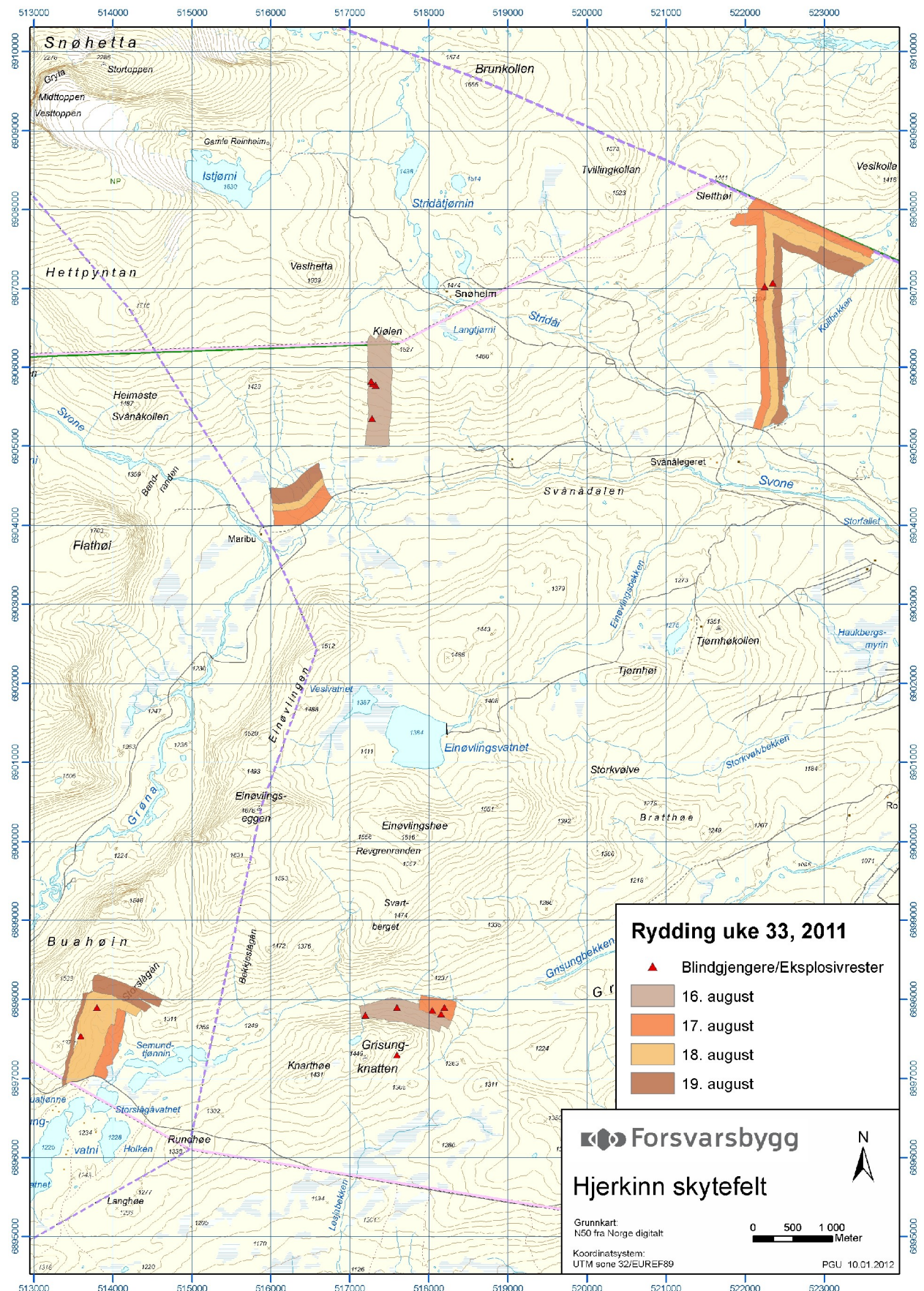


### 6.1.6 Uke 33 – Grisungdalen og Svånådalen

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |                |                |             |               |                |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK Major Pettersen, Frank Robert / FB Utvikling Øst.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                |                |                |             |               |                |
| <b>Bemannning</b>        | <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Ryddemannskaper – LSK LBSK</li> <li>✚ Følgebefal – LSK LBSK og LTSK</li> <li>✚ Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vfere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og sivile innleide</li> <li>✚ Vfere BV206 – FB Utv Øst, Hæren OPSSTØ, LSK LBSK og sivile innleide</li> <li>✚ Vfere Scania – LSK LTSK og sivile innleide</li> <li>✚ Sjef ERK og EOD-operatører – FB Utv Øst, FSAN, HST, Hæren OPSSTØ, FLO Felleskap AMF og sivile innleide</li> <li>✚ 8 sivile innleide EOD-operatør av 13 totalt</li> <li>✚ Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST</li> <li>✚ Lege – AIØ AS</li> <li>✚ Helikopter med crew – Nordlandsfly AS.</li> </ul> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ - 31 ryddemannskaper ≈ 25 %</li> <li>✚ - 3 EOD-operatør</li> <li>✚ - 1 følgebefal</li> <li>✚ - alle støttefunksjonene til en ERG.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                |                |                |             |               |                |
| <b>Innrykk</b>           | <p>Transport til Hjerkins med tog, samt innrykk og oppsetting av ERK'en gikk meget bra. Innbrief og initial opplæring ferdig 2000. Lege gjennomførte leksjon på fosforskader med alt sanitetspersonell og vognførere på ambulanser og BV sanitet. To ERG'er fikk opplæring på inn-/utlasting på helikopter. En ERG manglet EOD-operatør kl III, og var operativ først onsdag morgen.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                |                |                |             |               |                |
| <b>Vær og temperatur</b> | <p>Mellom + 9 og + 12 °C. Delvis skyet, lett bris og generelt godt ryddevær. Værforholdene har vært noe vekslende, men i stort meget tilfredsstillende.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                |                |                |             |               |                |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 3 ERG'er a 29/30 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1700, ERK 132 totalt.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ - 131 dagsverk.</li> </ul> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 11,1 t.</p> <p>Legen hadde i alt 10 konsultasjoner. En soldat fikk en klemskade på to fingre fredag 19. aug og måtte behandles av lege. En EOD-operatør påført en flenge i høyre underarm under lossing av skrot tirsdag 16. august. BV'er ble forhåndsplassert i ryddeteigene på mandag kveld. BV'ene ble hver dag i hovedsak satt igjen ute i felt.. Dette gjøres for å minske slitasje. En gruppe ble løftet med helikopter ut og inn av ryddeområdet hele uken. Ryddingen ble gjennomført med tre ERG'er i hhv Grisungdalen, Svånådalen og Kolla. ERK'en har også denne uken vært så og si komplett hver dag, dette er særdeles tilfredsstillende. En ERG måtte gjennomføre alternativ tjeneste tirsdag da de manglet ERG-sjef kl III. LBSK ga et meget godt inntrykk, dette til tross for svært lite feltmessig bakgrunn. Tilbakemeldingene fra gruppesjefer var entydig positive. God innstilling til oppdraget og lette å lede. ERK'en gjorde en meget god jobb denne uken, godt ledet av følgebefalet og EOD-operatører. Sjef LBSK besøkte prosjektet og fulgte ERK'en tirsdag til torsdag.</p> |                |                |                |             |               |                |
| <b>Avslutning</b>        | Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 19. august 1700. LSK LBSK og LTSK avmarsjerte med tog til Kristiansand lørdag 20. august 0133.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                |                |                |             |               |                |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Aluminium (kg) | Flybomber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤ 20mm |
|                          | 3 000                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 0              | 680            | 0              | 8           | 15            | 0              |



### 6.1.6.1 Funn og avsøkt område uke 33

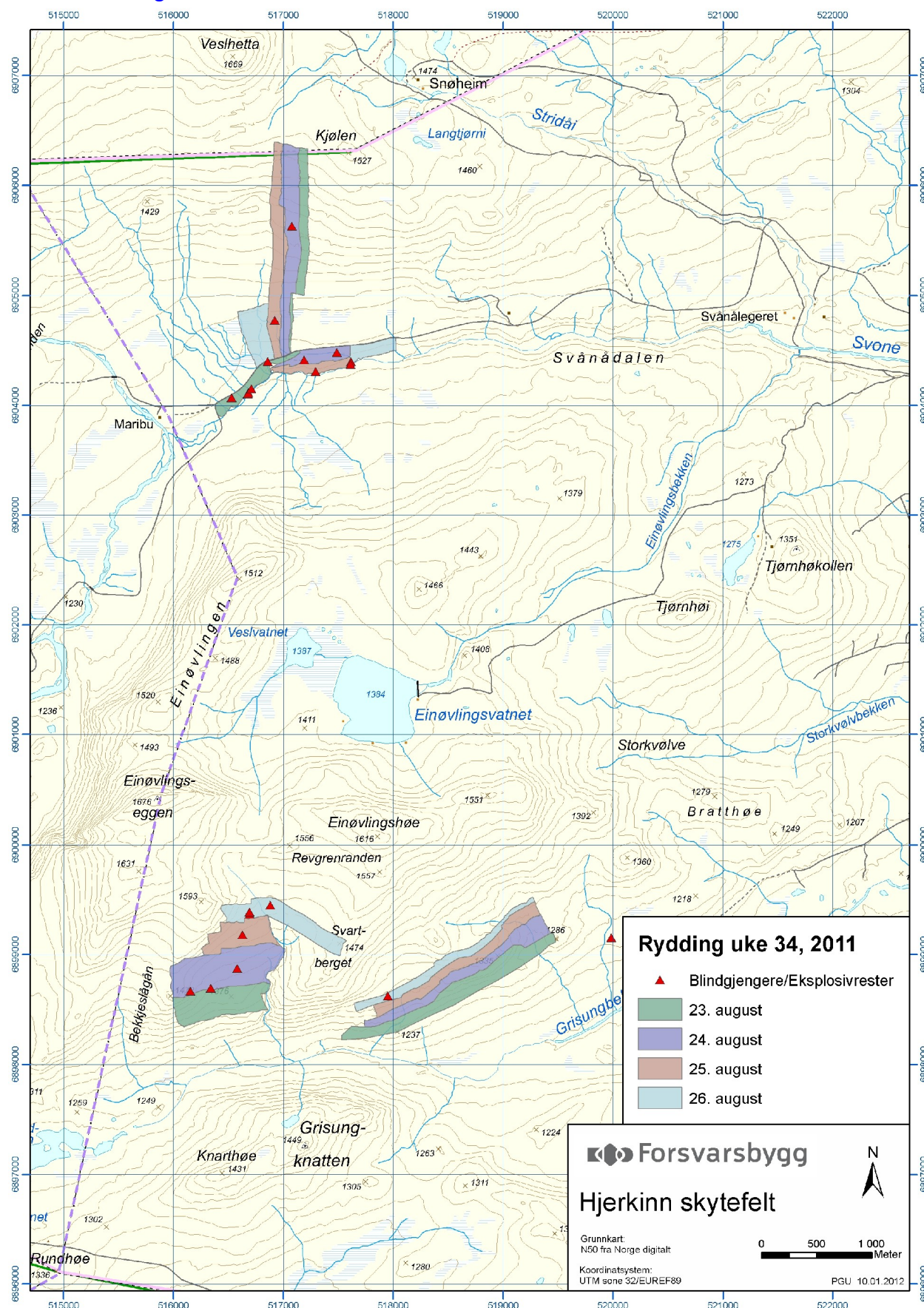


### 6.1.7 Uke 34 – Grisungdalen og Svånådalen

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                |                |                |             |               |                |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK Oblt Molberg, Asbjørn / FLO Felleskap AMS.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                |                |                |             |               |                |
| <b>Bemannning</b>        | <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Ryddemannskaper – Hæren HMKG Kp 6</li> <li>✚ Følgebefal – Hæren HMKG Kp 1, 5 og 6</li> <li>✚ Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vfere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og HMKG Kp 5</li> <li>✚ Vfere BV206 – Hæren Grensevakten, Hæren HVS HTTS og sivile innleide</li> <li>✚ Vfere Scania – Hæren HMKG Kp 5</li> <li>✚ Sjef ERK og EOD-operatører – FLO Felleskap AMS, HST, Hæren OPSSTØ, FLO FORS FAVD-ØST, FLO FORS</li> <li>✚ FAVD-SØR-VEST og sivile innleide</li> <li>✚ 6 sivile innleide EOD-operatør av totalt 14</li> <li>✚ Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST</li> <li>✚ Lege – AIØ AS</li> <li>✚ Helikopter med crew – Nordlandsfly AS.</li> </ul> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ - 19 ryddemannskaper ≈ 15 %</li> <li>✚ - 1 vf MB300 amb</li> <li>✚ - 1 vf BV San</li> <li>✚ - 1 vf Scania m / kran</li> <li>✚ - 2 EOD-operatører.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                |                |                |             |               |                |
| <b>Innrykk</b>           | HMKG ankom mellom 1315 og 1400. Innrykk og oppsetting av ERK'en iht. En ERG fikk opplæring på inn-/utlasting av helikopter. BV206 for to av ERG'ene ble forhåndsplassert i feltet 14. kvelden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                |                |                |             |               |                |
| <b>Vær og temperatur</b> | Mellom + 9 og + 13 °C. Bra værforhold delvis skyet. Noe vind opp til 11 m/s onsdag.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                |                |                |             |               |                |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 4 ERG'er a 25/26 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1700, ERK 151 totalt.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ - 96 dagsverk.</li> </ul> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 14,3 t.</p> <p>Legen hadde i alt 13 konsultasjoner. Ryddingen er gjennomført som planlagt med grupper i Grisungdalen og Svånådalen. Helikopter ble brukt en dag for trsp av en ERG ut og inn i ryddeområdet, øvrige har operert i nærheten av veg. Fremmøtt styrke hadde gjennom uken få delvise, så selv om 19 ryddemannskaper manglet ved oppstart, har ERK'en hatt en god bemanning daglig. Dette er meget tilfredsstillende. Avdelingene har gitt et meget godt inntrykk, ledelse og kontroll har således gått utmerket. Tilbakemeldingene fra gruppesjefer er entydig positive. Ryddekommandoen har gjort en meget god jobb, godt ledet av følgebefalet og EOD-operatører. Værforholdene har vært tilfredsstillende, kun små forsinkelser i noen av gruppene grunnet tåke/dårlig sikt. HMKG Kp 6 har i tillegg undervist sine rekrutter på kveldstid grunnet knapphet på tid, da oppdraget tok en uke av rekruttperioden. Sjef FKL og sjef FKL FHSK inspiserte/besøkte prosjektet onsdag til torsdag. Spesielt ble diskutert oppdrag og bemanningsproblematikken.</p> |                |                |                |             |               |                |
| <b>Avslutning</b>        | Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 26. august 1700. Hovedstyrken fra HMKG avmarsjerte med buss fra Hjerkinn 1855. Personell fra GSV reise med tog til Gardermoen natt til lørdag 0133.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                |                |                |             |               |                |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Aluminium (kg) | 40 GUR øv (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤ 20mm |
|                          | 4 000                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 0              | 280            | 25             | 0           | 41            | 308            |



### 6.1.7.1 Funn og avsøkt område uke 34

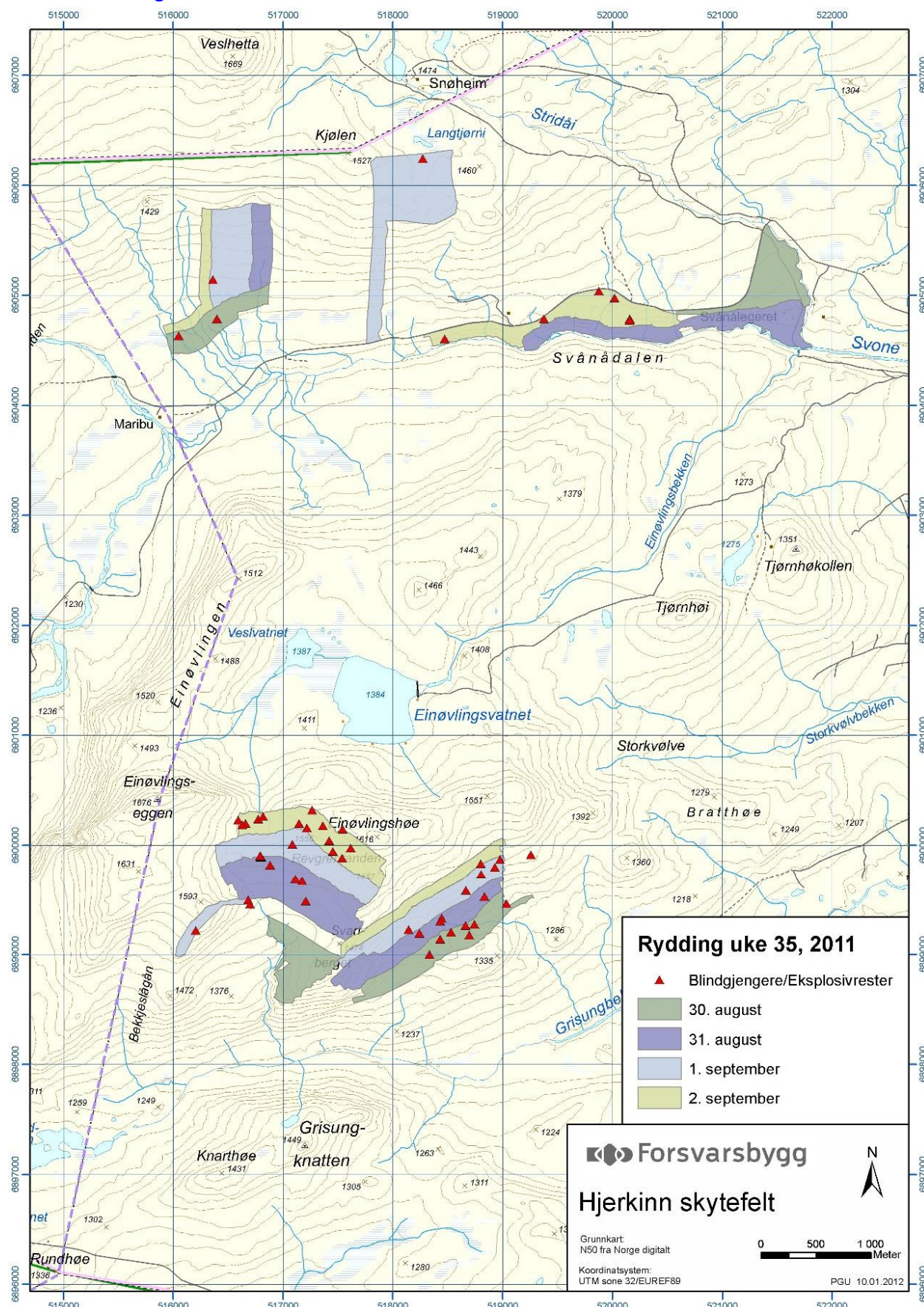


### 6.1.8 Uke 35 – Grisungdalen og Svånådalen

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                |             |                |             |               |                |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK Oblt Molberg, Asbjørn / FLO Felleskap AMS.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |             |                |             |               |                |
| <b>Bemannning</b>        | <p>  Ryddemannskaper – Hæren Brig N Pbn<br/>  Følgebefal – Hæren Brig N Pbn<br/>  Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vf'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og Pbn<br/>  Vf'ere BV206 – Hæren 2Bn og FB Utv Øst<br/>  Vf'ere Scania – Hæren CSSBN<br/>  Sjef ERK og EOD-operatører – FLO Felleskap AMS og AMT, HST og SSSK KNMT<br/>  7 sivile innleide EOD-operatør av totalt 13<br/>  Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST<br/>  Lege – AIØ AS<br/>  Helikopter med crew – Nordlandsfly AS. </p> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <p>  - 3 ryddemannskap ≈ 2,5 %<br/>  - 1 vf MB300 amb<br/>  - 1 vf BV San<br/>  - 4 EOD-operatører. </p> |                |             |                |             |               |                |
| <b>Innrykk</b>           | <p>Brig-N ankom med buss fra Værnes mellom 1625-1645. Det var en glipp i koordinering av flytider, og prosjektet opererte med tidene fra "Rekvisisjon av lufttransport" og flightlister, som sa avgang BDU 0600Z og ankomst Værnes 0745Z. Dette var endret til ankomst Værnes 0945Z, i tillegg var flyavgangen ift dette igjen en time forsinket. Derfor ble ankomst Hjerkinn vesentlig senere enn planlagt, og noe av opplæringen måtte utsettes til tirsdag morgen. Fremmøte iht innmeldt personelloppsett fra avdelingene var meget bra. Etter utlevering av materiell og innbrief, gjennomførte EN Ekspløsvryddegruppe opplæring og trening på inn-/utlasting helikopter, samt rekognosering i skytefeltet for dette. BV206 til to ERG'er ble forhåndsplassert i ryddeteigen ilt kvelden, en ERG hadde sine stående igjen fra forrige uke. Innrykk, oppsetting og opplæring ble avsluttet 2140.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                |             |                |             |               |                |
| <b>Vær og temperatur</b> | Mellom + 5 og + 7 °C. Varierende værforhold. Overskyet med noe regn og generelt fuktig hele uka. Vind 5 m/s mandag ellers vindstille.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                |             |                |             |               |                |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 4 ERG'er a 29/30 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1730, ERK 166 totalt.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <p>  - 33 dagsverk. </p> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 12,4 t.</p> <p>Legen hadde i alt 43 konsultasjoner. Avdelingen har gitt et meget godt inntrykk, og følgebefalet uttrykte også at avdelingen har hatt godt utbytte av oppdraget. Noe tid på utdanning ble brukt første dag i felt, grunnet sen ankomst på mandag. Store deler av tildelt styrke er inne i rekruttperioden, og noe tid må da selvfølgelig brukes på å jobbe inn daglige rutiner. Helikopter har vært brukt for transport av en ERG ut/inn hver dag. Gjennomføringen har gått helt utmerket, og ERG-sjefer er til dels særdeles godt fornøyd med ERG'ene. Resultatet for uken ligger over det som har vært snittet så langt. Følgebefal og EOD-operatører har hatt meget god kontroll på gjennomføringen. Prosjektet maktet ikke å bemanne ERK'en iht med antall EOD-operatører. Gjennomføringen ute i felt blir derfor noe hemmet av dette. Værforholdene har vært tilfredsstillende, kun små forsinkelser i noen av gruppene grunnet moskus og tåke/dårlig sikt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                |             |                |             |               |                |
| <b>Avslutning</b>        | Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 2. september 1730. Personellet fra Brig-N ble transportert med buss fra Hjerkinn til Værnes lørdag 0730. Fly til Bardufoss 1300.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                |             |                |             |               |                |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Aluminium (kg) | Kobber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤ 20mm |
|                          | 1 780                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 0              | 0           | 0              | 0           | 63            | 0              |



### 6.1.8.1 Funn og avsøkt område uke 35

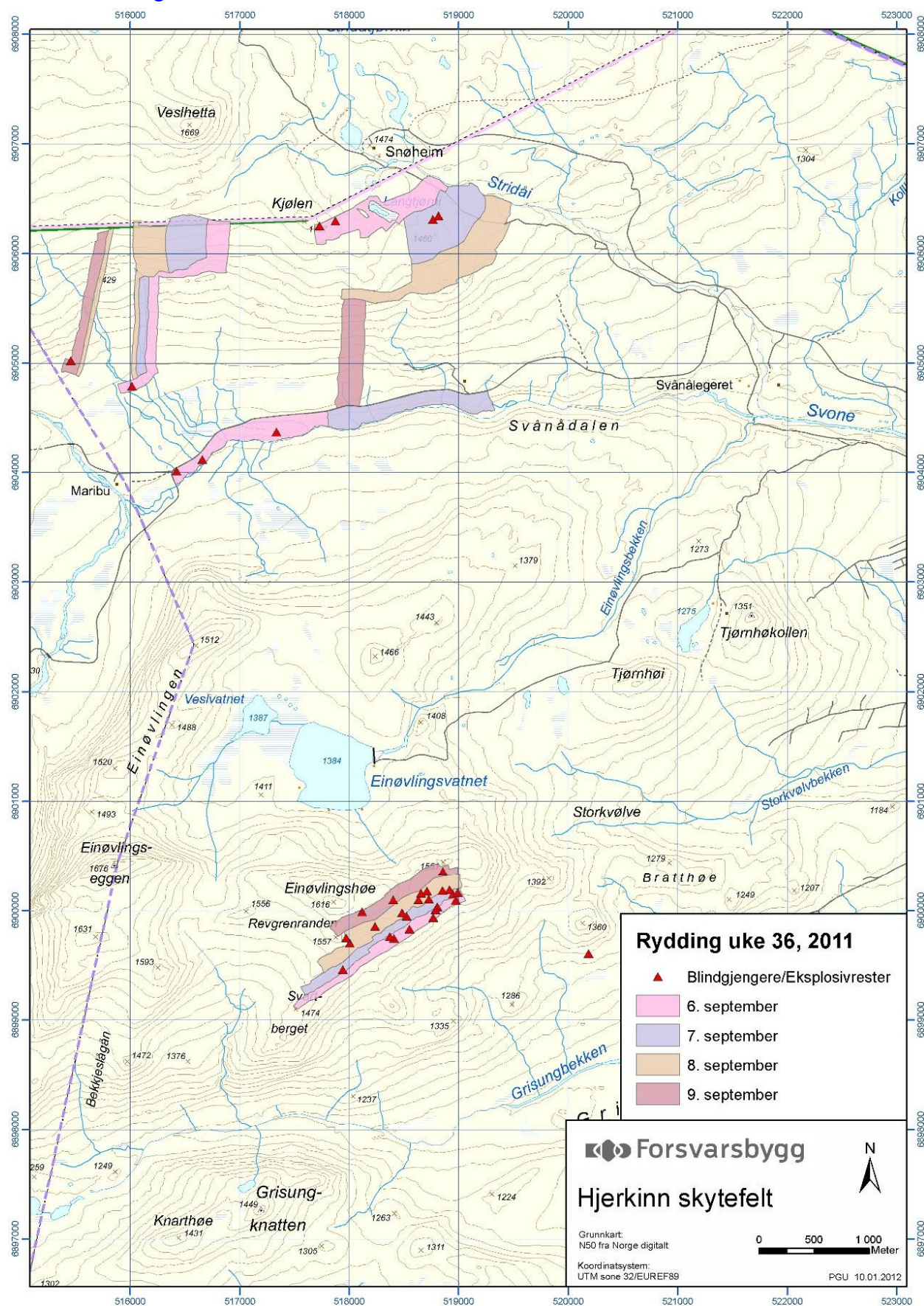




### 6.1.9 Uke 36 – Grisungdalen og Svånådalen

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                |             |                |             |               |                |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK kapt Jarnæs, Karl Erik / FLO Felleskap AMT.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                |             |                |             |               |                |
| <b>Bemannning</b>        | <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ Ryddemannskaper – KNMHH Kp3 og 5</li> <li>✚ Følgebefal – KNMHH Kp 1, 3 og 5</li> <li>✚ Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vfere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk</li> <li>✚ Vfere BV206 – befal fra 132LV LVABN og sivile innleide</li> <li>✚ Vfere Scania – sivile innleide og Hæren Brig-N CSSBN</li> <li>✚ Sjef ERK og EOD-operatører – FLO Felleskap AMT, FOH, Hæren OPSSTØ, SSK KNMT DFS og FLO Fors Favd Sør-Vest Ammo</li> <li>✚ 6 sivil innleid EOD-operatør av 14 totalt</li> <li>✚ Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST</li> <li>✚ Lege – AIØ AS</li> <li>✚ Helikopter med crew – Nordlandsfly AS.</li> </ul> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ - 3 ryddemannskaper ≈ 2,5 %</li> <li>✚ - 1 vf MB300 amb, - 1 vf BV San, - 1 vf Scania m / kran</li> <li>✚ - 2 EOD-operatører.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                |             |                |             |               |                |
| <b>Innrykk</b>           | Hovedstyrken fra KNMHH ankom med buss fra Værnes mandag 1345. Transport, fremmøte og oppsetting har gått iht plan. Det var noe avvik på medbrakt PBU. BV206 til to ERG'er ble forhåndsplassert i ryddeteigen ila kvelden. Innrykk og oppsetting ferdig 2030. 132LV LVABN måtte stille befal som vognførere på BV206, utenom disse er det i alt 6 sivile innleide vognførere, og 3 vognførere i minus denne uken. Dette beskriver litt av utfordringen mht å skaffe tilstrekkelig antall vognførere.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                |             |                |             |               |                |
| <b>Vær og temperatur</b> | Mellom + 8 og + 10 °C. Overskyet tirsdag og onsdag. Kraftig regn tirsdag kveld. Ikke regn på dagtid under ryddingen. Deretter oppklarning og fint vær resten av uken.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                |             |                |             |               |                |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 4 ERG'er a 29/30 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1840, ERK 163 totalt. Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner, ikke møtt og vær og moskus/villrein:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✚ - 54 dagsverk</li> </ul> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 7,8 t</p> <p>Legen hadde i alt 68 konsultasjoner. Ryddingen ble utført i stort som planlagt. Grunnet antall syke og delvise ble to av ERG'ene slått sammen til en de to siste dagene. Noen hadde registrerte plager før fremmøte, og dette utviklet seg gjennom uken. Ledelse i felt blir også utfordrende når ERK'en ikke bemannes med EOD-operatører iht. Dette merkes best når ERK'en som nå, er fullt oppsatt med ryddemannskaper. KNMHH som hovedstyrken har gitt et meget godt inntrykk, sett bort fra nevnte delvise/syke som ikke kan styres. Personellet som var i slutten av sin rekruttperiode, fikk god trening i forberedelser og løsning av oppdrag, som del av en stor tropp under vekslende forhold. Meget god innsats fra rydde- mannskaper og gode værforhold, bidro til et godt resultat for uken. Det har vært inntil en time med fotmarsj for en av gruppene fram til ryddeområdet. Dette ble innledningsvis en forholdsvis stor belastning for mange, når marsjhastighet og teknikk ble justert gikk dette meget bedre. EOD-operatører og følgebefal og har hatt meget god kontroll på gjennomføringen. Det har ikke vært forsinkelser pga vær, men noen enkeltepisoder hvor moskus har påvirket tiden.</p> |                |             |                |             |               |                |
| <b>Avslutning</b>        | Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 9. september 1815. Hovedstyrken hadde oppstilling og avtakking lørdag morgen og ble deretter transportert med buss til Værnes 1000, og fly videre til Stavanger 1605.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |             |                |             |               |                |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Aluminium (kg) | Kobber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤ 20mm |
|                          | 5 000                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 0              | 0           | 0              | 0           | 108           | 1              |

### 6.1.9.1 Funn og avsøkt område uke 36



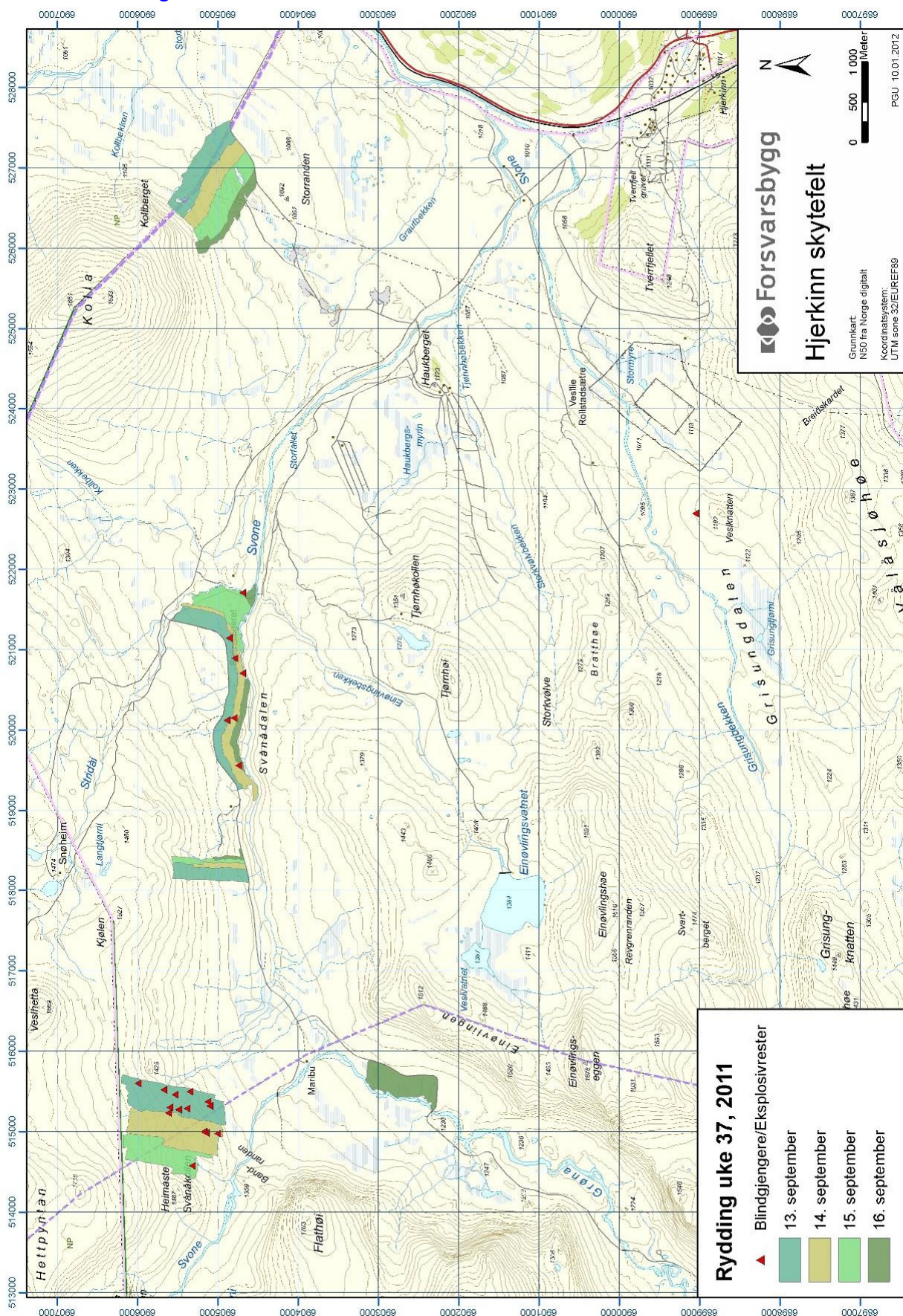


### 6.1.10 Uke 37 – Grisungdalen, Svånådalen og Kolla

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                |               |                |             |               |                |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|---------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK Rittm Larsen, Tor Arne / Hæren OPSSTØ RØ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |               |                |             |               |                |
| <b>Bemannning</b>        | <p>  Ryddemannskaper – Hæren Brig-N Artbn<br/>  Følgebefal – Hæren Brig-N Artbn<br/>  Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vf'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og Hæren Brig-N Sanbn,<br/>  Vf'ere BV206 – Hæren Brig-N Ingbn, Hæren Grensevakten, FB Utv Øst og sivile innleide<br/>  Vf'ere Scania – Hæren Brig-N Artbn, FKL FLS og sivile innleide<br/>  Sjef ERK og EOD-operatører – FSAN, FLO Felleskap AMS og AMT, Hæren OPSSTØ og FLO Fors Favd Trø Amm<br/>  7 sivile innleid EOD-operatør av 14 totalt<br/>  Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST<br/>  Lege – AIØ AS<br/>  Helikopter med crew – Nordlandsfly AS. </p> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <p>  - 1 ryddemannskap ≈ 0,5 %<br/>  - 2 EOD-operatører. </p> |                |               |                |             |               |                |
| <b>Innrykk</b>           | <p>Hovedstyrken ankom med buss fra Værnes 1600. Vognførere fra GSV ankom med tog fra Oslo/Oslo Lufthavn Gardermoen. Flytransporten var vel to timer forsinket fra Bardufoss, årsak ikke kjent. Avdelingen hadde ikke på forhånd fått informasjon om dette. Tidsplan for middag, innbrief, opplæring og utlevering av materiell ble gjort om, og innrykk og oppsetting var ferdig 2115. Avdelingen var utstyrt iht ordre ved fremmøte, meget bra. BV206 til to ERG'er ble forhåndsplassert i ryddeteigen ila kvelden. Innrykket gikk meget bra.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |               |                |             |               |                |
| <b>Vær og temperatur</b> | Mellom + 1 og + 12 °C. Lettskyet med noe regn tirsdag morgen, ellers oppholdsvær. Noe rim på bakken fra morgenen av midt i uka. Klarvær og sol siste dag.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                |               |                |             |               |                |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 4 ERG'er a 30/29 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1730, ERK 170 totalt.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <p>  - 61 dagsverk </p> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 7,2 t.</p> <p>Legen hadde i alt 34 konsultasjoner. Avdelingen utførte oppdraget meget tilfredsstillende, sett bort fra nevnte delvise/ syke, som tidligere kommentert, ikke kan styres. Deler av ERK'en gikk i krevende terreng og det slet på avdelingen, men utførelsen var utmerket. Værforholdene var noe vekslende, men i alt meget tilfredsstillende. Også denne uken hadde en av ERG'ene inntil en time med fotmarsj fram til ryddeområdet. Følgebefal og EOD-operatører hadde meget god kontroll på gjennomføringen. Det var ikke forsinkelser pga vær, moskus osv. Avreisen fra Hjerkinn ble gjort om etter ankomst, dette medførte en del ekstra arbeider, men ble løst i samarbeid med sjef følgebefal fra støttende avdeling. 14 mannskaper ble permittert fra fredag lunsj. Prosedyren for kjøring i feltet ble innskjerpet da kjøring ift pågående anleggsdrift på Haukberget ikke foregikk som forutsatt. Sjef ERG bestemmer hvordan san nivå 3 skal disponeres i ERG'en, dette var det nødvendig å ta en gjennomgang på. Vi hadde 15. september ca. 1020 et avvik ift overflygning over farlig område. Et helikopter tilhørende Nord Helikopter fløy i retning Sør Vest inn i Hjerkinn skytefelt. Ingen kommunikasjon med pilot. Det ble fremsendt anmodning om avviksrappport som ble imøtekommet. Resultatet for uken var meget tilfredsstillende.</p>                                                                            |                |               |                |             |               |                |
| <b>Avslutning</b>        | Hovedstyrken hadde oppstilling og avtakking lørdag 0110, og benyttet tog for avreise fra Hjerkinn. Følgebefal (+) avmarsjerte med buss like etter siste togavgang lørdag 0133.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                |               |                |             |               |                |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Aluminium (kg) | Brannrør (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤ 20mm |
|                          | 15 000                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 395            | 1 000         | 0              | 0           | 24            | 0              |



### 6.1.10.1 Funn og avsøkt område uke 37

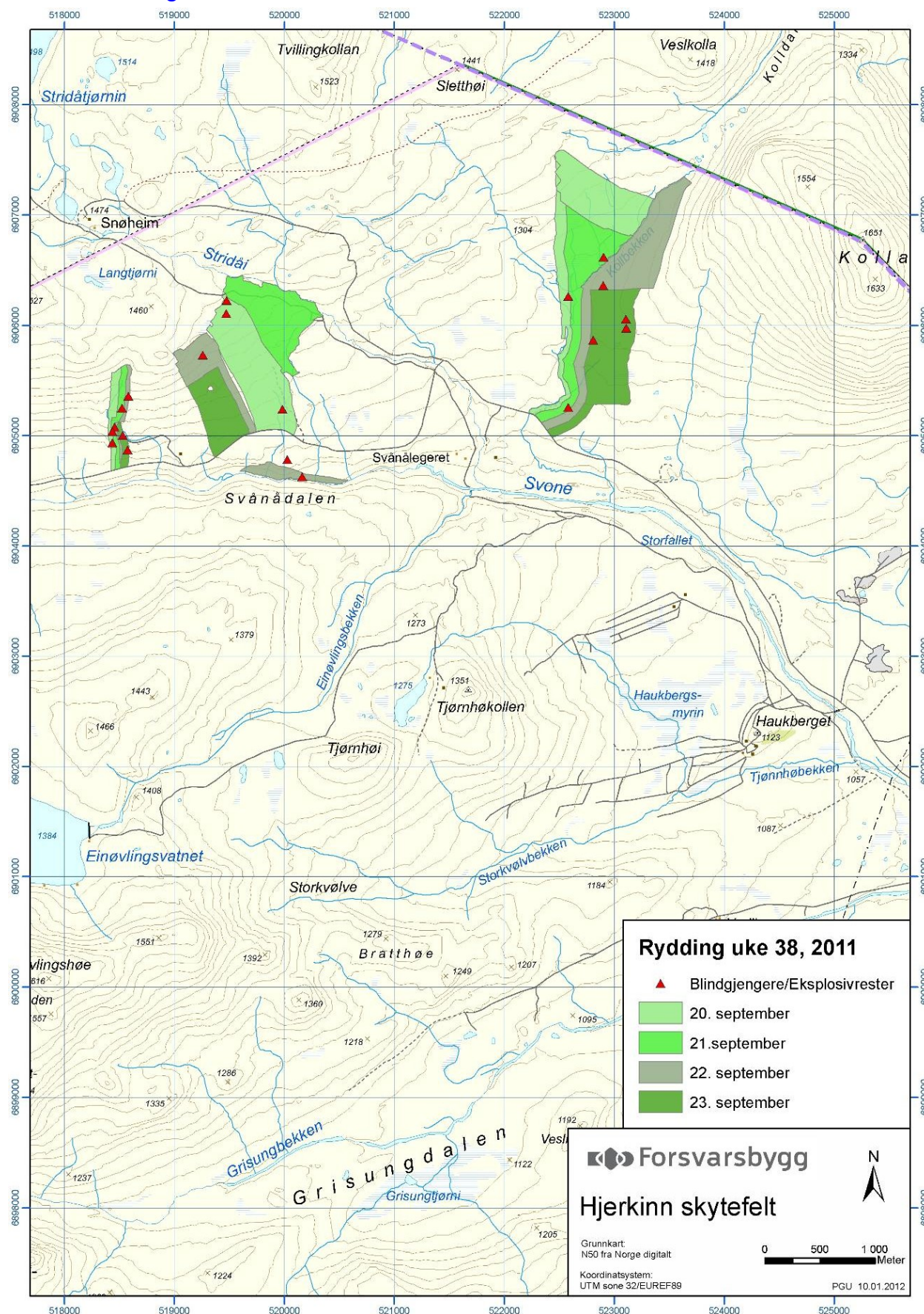




### 6.1.11 Uke 38 – Svånådalen og Kolla

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                |                |                |             |               |                |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| <b>Ledelse</b>           | Sjef ERK Major Fossum, Egil Yngvar / Hæren HST.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                |                |                |             |               |                |
| <b>Bemannning</b>        | <p>  Ryddemannskaper – 137LV BF-SKV BFTS og SSK KNMT<br/>  Følgebefal – 137 LV BF-SKV BFTS og SSK KNMT<br/>  Leder sanitet, vf sivil ambulanse, vfere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk<br/>  Vfere BV206 – Hæren Grensevakten, FB Utv Øst og sivile innleide<br/>  Vfere Scania – Hæren Grensevakten, 137LV og FLO Fors Favd-Øst<br/>  Sjef ERK og EOD-operatører – HST, FLO Felleskap AMS, AMF og AMT og Hæren OPSSTØ<br/>  4 sivil innleid EOD-operatør av 12 totalt<br/>  Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST<br/>  Lege – AIØ AS<br/>  Helikopter med crew – Nordlandsfly AS. </p> <p>Avvik fra anmodet støtte:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li> - 40 ryddemannskaper ≈ 34 %</li> <li> - 1 vf MB300 amb</li> <li> - 4 EOD-operatører</li> <li> - alle støttefunksjonene til en ERG.</li> </ul> |                |                |                |             |               |                |
| <b>Innrykk</b>           | Hovedstyrken hadde avmarsj fra Bergen 0620 og fra Rygge 0700 med buss, og ankom Hjerkinn mellom 1500 og 1540. Vognførere fra GSV ankom med tog fra Oslo/Oslo Lufthavn Gardermoen og Trondheim. Transport, innrykk og etablering av ERK'en gikk meget bra. Innrykk og forberedelser avsluttet 2040. Innrapporterte styrker møtte iht personellister, meget bra. Manko på en ERG var kjent på forhånd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |                |                |             |               |                |
| <b>Vær og temperatur</b> | Mellom + 3 og + 10 °C. Overskyet og noe regn tirsdag, deretter oppklarende og sol, mens fredagen var svært varierende med vind, regn og sludd, men oppklaring og sol på slutten av dagen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                |                |                |             |               |                |
| <b>Utførelse</b>         | <p>Utført med 3 ERG'er a 26/27 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1700, ERK 120 totalt.</p> <p>Avvik grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li> - 201 dagsverk.</li> </ul> <p>Helikopterstøtte, effektiv flytid: 9,6 t.</p> <p>Legen hadde i alt 30 konsultasjoner. Ryddingen er gjennomført iht plan. Det var også denne uken en god del syke/delvise. Som forrige uke hadde flere plager allerede ved ankomst. Avdelingen hadde noe mangler på PBU ved frammøte. Dette ble anskaffet fra HVSKS ila tirsdag. Avdelingene har utført oppdraget meget tilfredsstillende. Deler av ERK'en har gått i et område med særdeles mye funn. Avsøkt område for gruppene varierte ganske mye, men lå totalt over det som hadde vært gjennomsnittet så langt i sesongen. Antall funn som ble sprengt, samt mengden av ammunisjonsrester / metall var meget høyt. Værforholdene var meget tilfredsstillende, ingen forsinkelser grunnet verken vær el moskus. Marsjavstand til ryddeområdene var denne uken forholdsvis korte. EOD-operatørene ga mannskapene ros for utmerket innsats. Ryddesesongen fikk med dette en avslutning som alle var fornøyd med.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                |                |                |             |               |                |
| <b>Avslutning</b>        | Sprengning av funn avsluttet fredag 23. september 1821. Hovedstyrken hadde oppstilling og avtakking fredag kveld 1825 før bussene gikk til hhv Bergen og Rygge. Noen få personell avmarsjerte med tog senere på kvelden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                |                |                |             |               |                |
| <b>Resultat for uken</b> | Stål (kg)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 84 RFK øv (kg) | Flybomber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤ 20mm |
|                          | 14 233                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 544            | 23 000         | 1              | 2           | 335           | 24             |

### 6.1.11.1 Funn og avsøkt område uke 38





### 6.1.12 Rydding av bomblet rundt HFK-sletta

Alle tre hundeførerne ble foran 2011 sesongen byttet ut, da ingen ønsket å fortsette. 4 nye hunder ble også anskaffet, da det var grunnlag for å beholde kun 3 av 7. De hundene som ble skiftet ut, hadde vist for dårlig utholdenhet i søk over tid. Oppkjøring til sesongen startet i februar/mars, etter at utdanning som hundefører på søkshund var avsluttet. Samtlige hunder skulle utdannes for søk etter bomblet. Dette er i utgangspunktet noe mer krevende enn utdanning for søk etter f.eks panservernraketter (PVRK). Med unntak av en hund ble alle hunder godkjent ila sommeren. Ift utdanningen var det grunnlag for å gjennomføre godkjenningssprøver for 5 hunder i uke 25, 3 hunder ble godkjent. Øvrige hunder fortsatte utdanningen og 3 av disse ble godkjent i uke 32. Fra uke 33 var det 6 operative hunder. To av hundene var for så vidt unge at det ikke var forventet at noen av disse skulle være operative ila sesongen. En av disse ble imidlertid godkjent, men hensyn til alder og erfaring måtte hensynstas i bruken gjennom sesongen. Etter 2011 sesongen er en hund byttet ut.

Ryddesesongen var preget av til dels store nedbørsmengder, og gjorde at det «dammet» seg enkelte steder. Søk ble derfor flyttet til områder hvor vannet raskere ble borte i grunnen. Erfaringer til nå viser en markant forandring i luktbildet for hundene ved +5 °C eller lavere. Hundene har da merkbart større vanskeligheter med å detektere bomblet. Utenom denne begrensningen, er det sikkerhetsmessig satt en øvre grense for vind på 8 m/s ved søk etter bomblet. I hovedsak er dette grunnen til 10 dager uten søk gjennom sesongen. Disse dager ble brukt for innendørs trening av hundene på Hjerkinn. Hundene søker i «bokser» a 10 x 10 m. Min/maks ila en dag var hhv 10/60. Variasjon her er et resultat av søksterreng, temperatur, vind og hundenes dagsform. Oppdraget i 2011 var å klarere området langsetter indre gjerde på HFK-sletta, slik at dette kunne fjernes på høsten. Dette ble løst på en utmerket måte. Oppdraget ble avsluttet 4. oktober da værforholdene ikke lenger tillot kvalifisert virksomhet. Hele neste sesong vil gå med til søk i samme område. For å bedre treningsmulighetene ble det i desember 2011 lagt ut test-/treningsbokser for skytefelthund på Haakonsvern.

| Resultat for ukene | Am.rester (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Bomblet | Bomblet brannrør | Blindgj >20 mm | Blindgj ≤20 mm |
|--------------------|----------------|----------------|-------------|---------|------------------|----------------|----------------|
| 25-38              | 0              | 0              | 0           | 0       | 1                | 1              | 0              |

### 6.1.13 Støtte til delprosjekt EBA

ERG EBA-vakt ble etablert i perioden uke 21 til 43 for å støtte delprosjekt EBA slik:

- ✚ Fjerning av kavaleriets anlegg på Haukberget.
- ✚ Tilbakeføring av sprengningsplassene i Grisungdalen og Svånådalen.
- ✚ Fjerning av indre gjerde rundt HFK-sletta og reparasjon av ytre gjerde.
- ✚ Fjerning av 2,2 km veg fra Tverrfjellet og ned til vegkryss HFK-sletta.

ERG EBA-vakta består av sjef med sprengningssertifikat klasse III, og NK med sprengningssertifikat kl I B. Rekruttering og koordinering av EOD-operatørene er det Hæren FKL FAES som står for. Personellet er underlagt PL Eksplisivrydding. ERG EBA møtte på Hjerkinn til forberedelser søndag 1600, og støttet EBA-prosjektet fram til fredag 1530.

Reparasjon av gjerde ytre gjerdet rundt HFK-sletta i uke 22-23 ble støttet av ERG EBA samt vognførere på BV fra FB og en sivil innleid. Fjerning av sprengningsplassen i Grisungdalen pågikk uke 27 tom 31, mens fjerning av sprengningsplassen i Svånådalen pågikk i uke 32 tom 34. Arbeidene med fjerning og revegetering av Tverrfjellvegen pågikk i uke 36 tom 41.

Sesongen 2011 gikk veldig bra uten de store kanselleringene som tidligere år. Som forventet var det noen problemer under oppstarten av sesongen, og litt værtrøbbel på slutten. Dette førte til kansellering av uke 44 på Haukberganlegget. I ukene 29 og 30 var det stans i alle anleggene pga ferie. ERG EBA hadde 41 oppdrag i forbindelse med graving, herav 34 på Haukberget 2, kun 1 funn var skarpt. De ble kalt ut hhv 1 og 6 ganger til sprengningsplassene i Grisungdalen og Svånådalen, ingen av disse var skarpe. ERG EBA hadde 6 utrykninger til Hundelaget på HFK-sletta, 2 av disse var skarpe funn. Antall funn som ERG EBA tok seg av:

| Resultat for ukene | Stål (kg) | Aluminium (kg) | Kobber (kg) | Treavfall (m³) | Søppel (m³) | Blindgj >20mm | Blindgj ≤20 mm |
|--------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|-------------|---------------|----------------|
| 21-43              | 0         | 0              | 0           | 0              | 0           | 0             | 1              |

### 6.1.14 Effektive dagsverk i felt 2011

I all beregning som går på dv i felt, er grunnlaget alltid antall ryddemannskaper. Det er disse som produserer antall km<sup>2</sup> ryddet terreng. Øvrige funksjoner for å lede og understøtte ryddemannskapene, vil alltid være der mer eller mindre komplett.

Prosjektet planla med 9 ERK'er x 120 ryddemannskaper x 4 d = 4320 dv i felt for 2011. Etter koordinering med HST ble det funnet grunnlag for å sette opp 8 ERK'er. Dette ville da ideelt sett, og uten noen som helst frafall, kunne gitt 3840 effektive dagsverk (dv) i felt. Tabellen under viser resultatet for 2011. Effektive dv i felt på 3042 tilsvarer ca. 79 % av grunnlaget, og vel 70 % av Hjerkinn PRO sitt innspill til FSJ VP11.

Dette er den beste ressurstilgangen prosjektet har hatt siden oppstarten i 2006, og er meget tilfredsstillende. Tabellen under viser grunnlaget og minuser i ft dette, samt sum effektive dagsverk i felt 2011.

|            | Grunnlag    | Permisjon | Syke/<br>delvise | Delvise på<br>sorterings-<br>plass | Ikke møtt  | Forsinkelser<br>pga vær,<br>moskus, etc. | Effektive<br>dagsverk |
|------------|-------------|-----------|------------------|------------------------------------|------------|------------------------------------------|-----------------------|
| Uke 26     | 480         | 5         | 19               | 1                                  | 44         | 0                                        | 411                   |
| Uke 32     | 480         | 0         | 6                | 0                                  | 120        | 0                                        | 354                   |
| Uke 33     | 480         | 4         | 3                | 0                                  | 124        | 27                                       | 322                   |
| Uke 34     | 480         | 8         | 12               | 0                                  | 76         | 0                                        | 384                   |
| Uke 35     | 480         | 3         | 18               | 0                                  | 12         | 0                                        | 447                   |
| Uke 36     | 480         | 0         | 39               | 3                                  | 12         | 0                                        | 426                   |
| Uke 37     | 480         | 5         | 49               | 3                                  | 4          | 0                                        | 419                   |
| Uke 38     | 480         | 4         | 36               | 1                                  | 160        | 0                                        | 279                   |
| <b>Sum</b> | <b>3840</b> | <b>29</b> | <b>182</b>       | <b>8</b>                           | <b>552</b> | <b>27</b>                                | <b>3042</b>           |

### 6.1.15 Funn 2011

Tabellen under viser funn av blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel. Antall og volum er noe større enn forrige sesong.

| Funn<br>2011 | Stål<br>(kg)  | Aluminium<br>(kg) | Flybomber<br>(kg) | 40 GUR øv<br>(kg) | 84 REK øv<br>(kg) | Brannrør<br>(kg) | Treavfall<br>(m <sup>3</sup> ) | Søppel<br>(m <sup>3</sup> ) | Blindgj<br>>20mm | Blindgj<br>≤20mm |
|--------------|---------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|------------------|--------------------------------|-----------------------------|------------------|------------------|
| Uke 26       |               |                   |                   |                   |                   |                  |                                |                             | 27               |                  |
| Uke 32       | 6 250         |                   |                   |                   |                   |                  |                                |                             | 39               |                  |
| Uke 33       | 3 000         |                   | 680               |                   |                   |                  |                                | 8                           | 15               |                  |
| Uke 34       | 4 000         |                   |                   | 280               |                   |                  | 25                             |                             | 41               | 308              |
| Uke 35       | 1 780         |                   |                   |                   |                   |                  |                                |                             | 63               |                  |
| Uke 36       | 5 000         |                   |                   |                   |                   |                  |                                |                             | 108              | 1                |
| Uke 37       | 15 000        | 395               |                   |                   |                   | 1 000            |                                |                             | 24               |                  |
| Uke 38       | 14 233        |                   | 23 000            |                   | 544               |                  | 1                              | 2                           | 335              | 24               |
| <b>Sum</b>   | <b>49 263</b> | <b>395</b>        | <b>23 680</b>     | <b>280</b>        | <b>544</b>        | <b>1 000</b>     | <b>26</b>                      | <b>10</b>                   | <b>652</b>       | <b>332</b>       |

### 6.1.16 Oversikt søkt område 2011 og totalt

Areal tall for ryddesongen 2011 vises i tabellen nedenfor.

| Ukenr | Antall områder | Søkt område (daa) | Søkt område (km <sup>2</sup> ) |
|-------|----------------|-------------------|--------------------------------|
| 26    | 20             | 3792,5            | 3,8                            |
| 32    | 14             | 3502,1            | 3,5                            |
| 33    | 12             | 3435,4            | 3,4                            |
| 34    | 16             | 2571,5            | 2,6                            |
| 35    | 17             | 5011,5            | 5,0                            |
| 36    | 16             | 3127,9            | 3,1                            |
| 37    | 18             | 3566,4            | 3,6                            |
| 38    | 15             | 3274,0            | 3,3                            |

|                                                | <u>Areal (daa)</u> | <u>Areal (km<sup>2</sup>)</u> |
|------------------------------------------------|--------------------|-------------------------------|
| <b>Sum av alle grupper i 2011</b>              | <b>28281,5</b>     | <b>28,3</b>                   |
| <b>Hvor mye av 2011 er førstegangssøk</b>      | <b>21444,8</b>     | <b>21,4</b>                   |
| <b>Hvor mye totalt er førstegangssøk</b>       | <b>71704,7</b>     | <b>71,7</b>                   |
| <b>Hvor mye totalt er kun søkt to ganger</b>   | <b>23782,8</b>     | <b>23,8</b>                   |
| <b>Hvor mye totalt er kun søkt tre ganger</b>  | <b>10481,5</b>     | <b>10,5</b>                   |
| <b>Hvor mye totalt er kun søkt fire ganger</b> | <b>2560,8</b>      | <b>2,6</b>                    |
| <b>Berørt område (antall søk = 1)</b>          | <b>109253,3</b>    | <b>109,3</b>                  |
| <b>Sum totalt søkt areal*</b>                  | <b>164681,5</b>    | <b>164,7</b>                  |

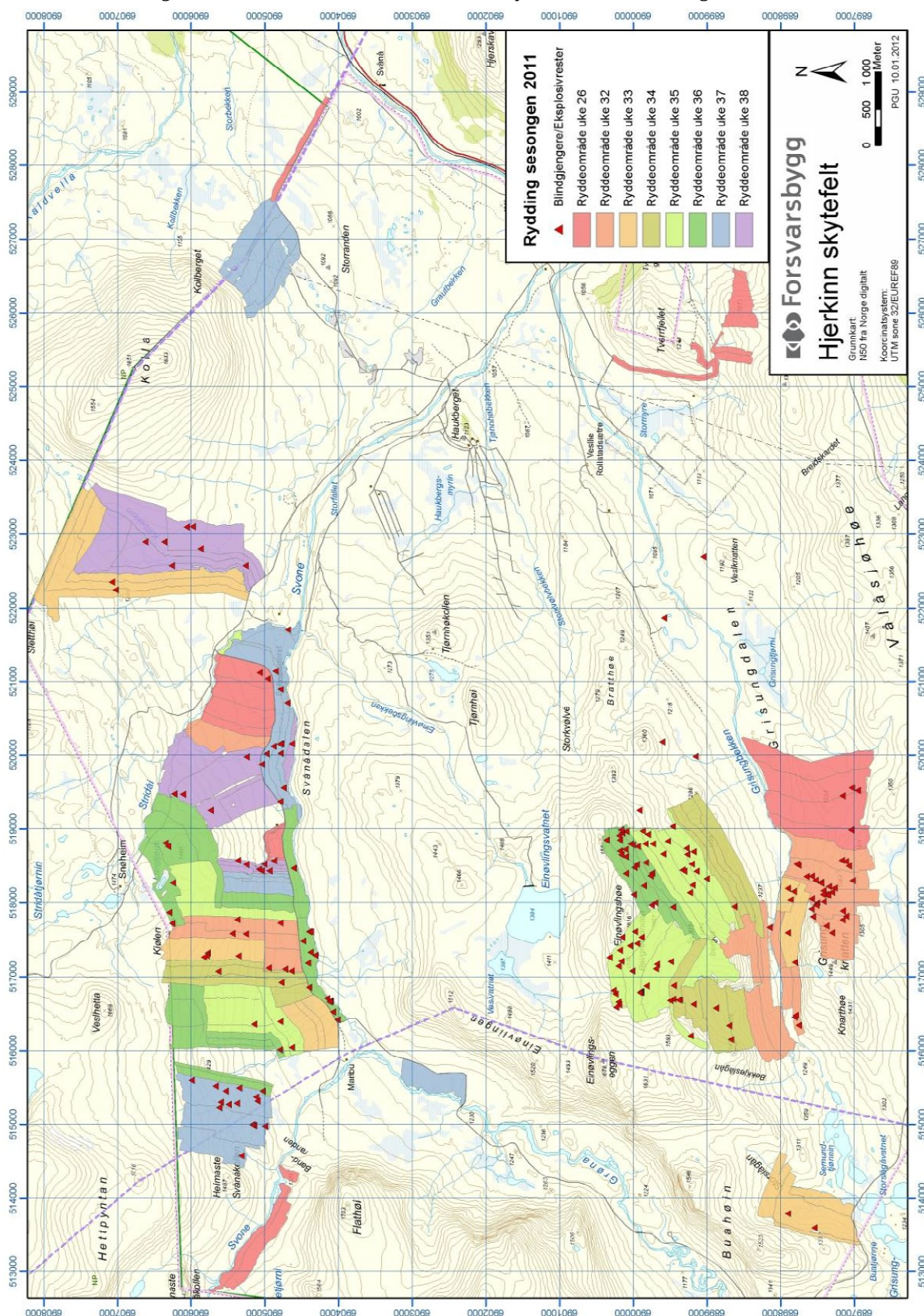
|                                                 |      |       |
|-------------------------------------------------|------|-------|
| Søkt fem el flere ganger                        |      | 0,7   |
| Søkt fire el flere ganger                       | 2,6  | 0,7   |
| Søkt tre el flere ganger                        | 10,5 | 3,3   |
| Søkt to el flere ganger                         | 23,8 | 13,75 |
| Søkt en gang                                    | 71,7 | 37,6  |
| Hele feltet 165 (alle tall er km <sup>2</sup> ) |      |       |

Totalt søkt areal beregnes ut fra følgende:  $71,7 + (23,8 * 2) + (10,5 * 3) + (2,6 * 4) + (0,7 * 5)$



### 6.1.17 Ryddet område 2011

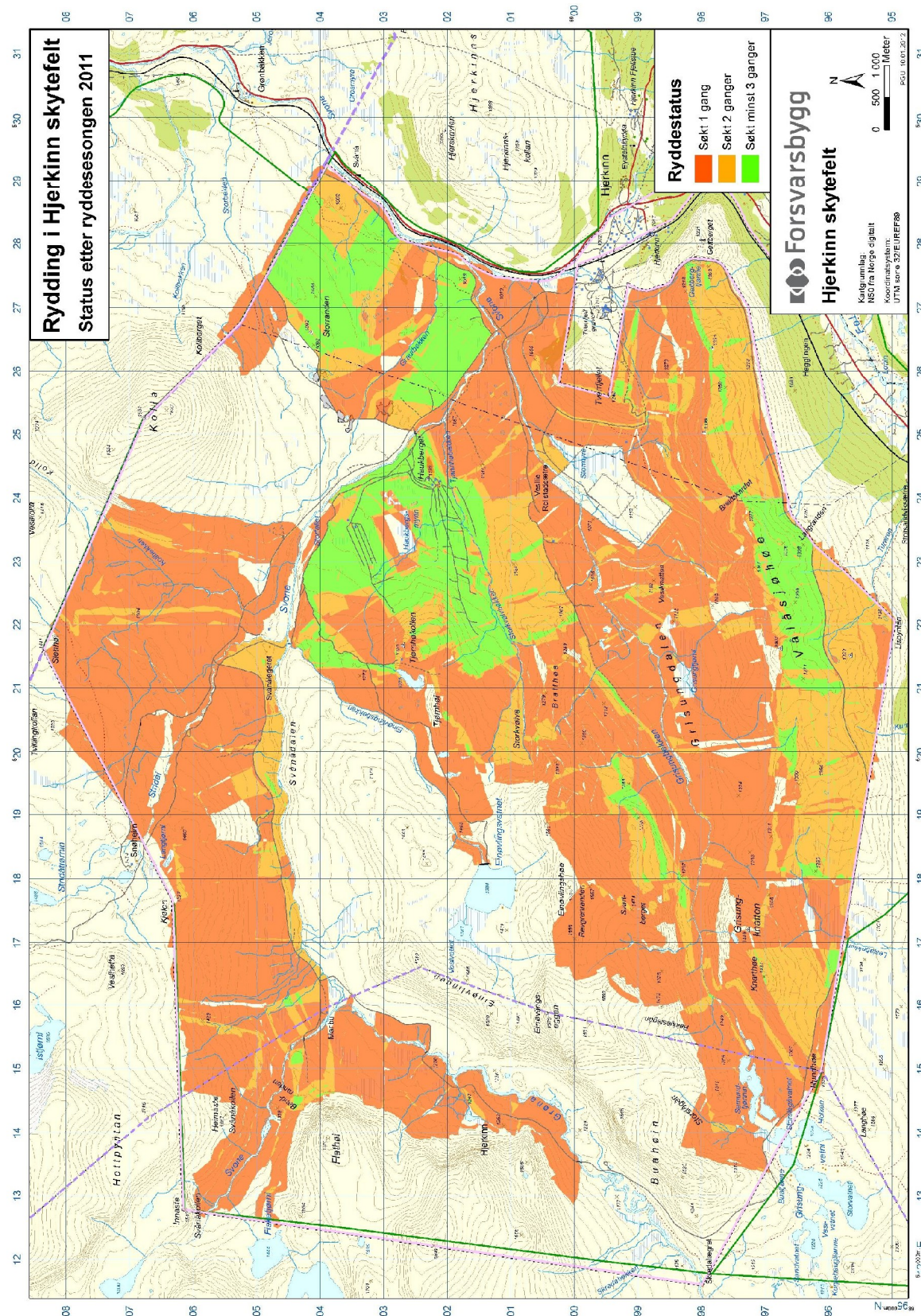
Totalt ryddet område i Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og Kolla ble i år 28,3 km<sup>2</sup>. Antall km<sup>2</sup> pr ERG er normalt ift tidligere år. Kartet viser områdene som ble ryddet i 2011 med fargekoder for hver uke:





### 6.1.18 Totalt ryddet område pr 2011

Totalt er det gjennomført søk i 164,7 km<sup>2</sup>. Dette inkluderer da 109,3 km<sup>2</sup> 1. gangs søk, 37,55 km<sup>2</sup> 2. gangs søk og 13,8 km<sup>2</sup> 3. gangs søk. På resterende 4,0 km<sup>2</sup> er det gjennomført 4 el flere søk. Kartet viser hva som er ryddet ilt de seks første sesongene. Fargekodene angir hvor mange ganger feltet er ryddet.



### 6.1.19 Årlig funn, søkt areal og effektive dagsverk i felt

Tabellen under viser årlig funn så langt i prosjektet, søkt område totalt pr år, og antall effektive dager i felt med manngard (ryddemannskaper). Tabellen som viser effektive dagsverk i felt for de enkelte delområder i Hjerinn skytefelt er tatt ut av årets rapport.

| År/funn/<br>areal/<br>eff dv | Stål/alu/<br>messing/<br>kg | Treavfall<br>m <sup>3</sup> | Søppel<br>m <sup>3</sup> | Blindgj<br>>20mm | Blindgj<br>≤20mm | Søkt<br>areal<br>km <sup>2</sup> | Eff dv<br>i felt |
|------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|--------------------------|------------------|------------------|----------------------------------|------------------|
| 2006                         | 24 000                      | 5                           | 10                       | 223              | 0                | 54,8                             | 2074             |
| 2007                         | 42 248                      | 200                         | 26                       | 470              | 4 208            | 19,2                             | 2116             |
| 2008                         | 50 500                      | 75                          | 16                       | 155              | 3 799            | 20,3                             | 1884             |
| 2009                         | 107 824                     | 37                          | 12,5                     | 882              | 703              | 20,2                             | 2625             |
| 2010                         | 41 600                      | 22                          | 11                       | 412              | 372              | 21,9                             | 2092             |
| 2011                         | 75 162*                     | 26                          | 10                       | 652              | 332              | 28,3                             | 3042             |
| Sum                          | 341 334                     | 365                         | 85,5                     | 2 794            | 9 414            | 164,7                            | 13 833           |

## 6.2 Andre aktiviteter

### 6.2.1 Arbeidsgruppe EOD

Arbeidsgruppen består av personell fra Hjerinn PRO, fagansvarlig for rydding av eksplosiver (FAES), og fagmyndighet for anskaffelse og bruk av ammunisjon og eksplosiver (FLO Felleskap AMS). Arbeidsgruppen støtter med utredninger og faglig kompetanse der hvor nødvendig. Leveranser fra arbeidsgruppe EOD i 2011:

- ✚ Bistått i revidering av alle SOP'er for eksplivrydding.
- ✚ Deltatt på arbeidsmøter med FFI som på oppdrag fra FB/Utvikling Øst utarbeider «Ryddingen av Hjerinn skytefelt – en statistisk vurdering». Denne vurderingen skal bidra til en mest mulig riktig anvendelse av rydderessursene i Hjerinn skytefelt, og samtidig være med og kvalitetssikre måten det ryddes på.
- ✚ Deltatt i usikkerhetsanalysen for Hjerinn PRO fase 2 og tilsvarende for forprosjekt SØF.

### 6.2.2 Metodeutvikling

Utvikling av ny søketeknologi og grunnlag for å optimalisere rydderesultatet vil fortsette i fase 2. Metoder som anvendes pr i dag, og som er grunnlaget for ryddingen, er sannsynligvis gode nok i f t det nivået som akseptabel restrisiko representerer. Det er i hovedsak to områder som synes vellykket ift utvikling av nye søkemetoder:

- ✚ Utvikling av nye retningslinjer for søk etter blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel med ordinær manngard.
- ✚ Bruk av skytefelthund for søk etter spesielt farlig ammunisjon som PVRK og bomblet.

De nye retningslinjene for søk etter blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel med ordinær manngard er forankret i FFI. Bruk av skytefelthund vil kunne være en tilgjengelig ressurs også i fase 2 dersom nødvendig. Ytterligere erfaring med skytefelthund gjøres i 2012.

Hjerinn PRO vil ikke på egenhånd starte nye utviklingsprosjekter på ny søketeknologi, men vedlikeholde og forbedre eksisterende som beskrevet over. Dette er i tråd med beskrivelsen gitt i tidligere årsrapport.



### 6.2.3 Akseptert restrisiko

Foreløpig utredningsrapport fra FFI ble mottatt 2. mai 2011. Gjennomgang med FFI, samt innspill og kommentarer ble forberedt for et møte 6. mai. Foreløpig utredningsrapport ble således bra kommunisert og forstått, før usikkerhetsanalyse av forprosjekt fase 2 ble gjennomført 15. og 16. mai.. Kommentarer ble også mottatt fra FKL FAES.

Nye retningslinjer for søk etter blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel med ordinær manngard, samt all dokumentasjon i fm gjennomført rydding på Hjerkinn så langt, var overlevert FFI som bakgrunnsstoff for rapportarbeidene.

Ved å bruke FFI's rapport "Rydding av Hjerkinn skytefelt – en statisk vurdering" sammen med våre retningslinjer og metoder for eksplisvrydding, vil dette sikre at vi i Hjerkinn skytefelt oppnår akseptert restrisiko. Ved hver sesongslutt vil det heretter bli gjennomført møte med FFI hvor rydderesultatene vurderes opp mot rapportens analyse og tilnærminger. Målet er til en hver tid å tilstrebe å gjøre letingen så effektiv som mulig i forhold til en målsetting om å fjerne flest mulig av blindgjengerne. Rapporten oppdateres og tiltak for videre framdrift bestemmes:

- ✚ Hjerkinn PRO antar dette vil være den optimale arbeidsformen for å sikre at det oppnås et tilfredsstillende resultat i tilbakeføringsprosjektet Hjerkinn PRO.
- ✚ Grunnlaget i rapporten fra FFI vil bli bedre for hvert år, ettersom nye resultater tilføres.
- ✚ Innledningsvis vil gjennomføring av 1. gangs søk i hele feltet ha prioritet. Dette er iht Hjerkinn PRO's tidligere planer og FFI's anbefalinger i rapporten. Så langt er beregninger ift ressursbruk og kostnader ganske så overkommelige.
- ✚ Når 1. gangs søk er gjennomført vil man kunne framstille en oversikt over hele området som viser sannsynlig tetthet av gjenværende objekter.
- ✚ Neste fase blir den mer utfordrende. Da diskuterer rapporten kraftsamling rundt de steder i feltet som man antar det ligger mest å finne. Dette er for så vidt positivt, men Hjerkinn PRO skal opp på akseptert restrisiko i hele skytefeltet, og da blir dette straks noe mer omfattende. Da må antall funn etter ev 2. og 3. gangs søk i gitt område, være inngangsverdier for å estimere gjenværende objekter, hvor det regnes på sannsynlighet for funn, samt antatte kostnader pr funn.
- ✚ I disse sammenstillingene vil en komme til et punkt hvor sannsynlig kostnad for å finne en blindgjenger overgår det som er samfunnsøkonomisk regningssvarende. Dette "punktet" i ryddeprosessen vil da bli definert som akseptert ryddenivå i feltet, akseptert restrisiko.
- ✚ Rydderesultater så langt fra 2. og 3. gangs søk gir et noe spinkelt statistisk grunnlag. Det er derfor veldig vanskelig å endre tilnærmingen ift ressursbehov som er gjort i forprosjektet til Hjerkinn PRO fase 2. Dersom det imidlertid skulle bli nødvendig å øke ressurstilgangen ift det som er beregnet så langt, synes dette ikke å kunne bli særlig omfattende. Det er heller ingenting som tyder på at det vil være behov for mindre ressurser enn det som er planlagt med.

### 6.2.4 Hjerkinn PRO - Fase 2 – forprosjekt og usikkerhetsanalyse

Delprosjekt Eksplisvrydding utarbeidet, på eksisterende grunnlag, en detaljert beregning av resterende arbeider knyttet til eksplisvryddingen. Sammendrag og kostnadsberegninger ble tatt inn i forprosjektet for fase 2. Den detaljerte utredningen ble vedlagt forprosjektet. Samarbeidet med FFI om utarbeidelse av en statisk vurdering av akseptert restrisiko var et viktig bidrag i arbeidene. Usikkerhetsanalyse/kvalitetssikring av planer og budsjett for fase 2 ble ledet av innleid støtte.

### 6.2.5 Risiko for oppfrost av blindgjengere i Hjerkinn skytefelt

Det har vært stor usikkerhet om blindgjengere og ammunisjonsrester kan fryse opp og medføre økt ryddebehov i fremtiden. For å øke kunnskapen om problemet ble Cowi AS i samarbeide med Universitetet i Bergen gitt i oppdrag å kartlegge oppfrostfaren i skytefeltet. Sluttrapporten inneholder en beskrivelse av hvilke faktorer som påvirker oppfrosten og hvordan selve oppfrostprosessen forløper. Rapporten inneholder dessuten et kart som viser i hvilke områder det kan forventes oppfrostproblemer i fremtiden. Konklusjonene i rapporten vil bli brukt som ett av flere kriterier ved planlegging av fremtidens ryddeaksjoner.

For å få et best mulig grunnlag for å klarlegge oppfrostfaren i praksis ble det vinteren 2010/2011 bygget et kryolaboratorium i et transportabelt lethus på Hjerkinn. I laboratoriet ble oppfrostfaren for blindgjengere og prosjektilrester simulert. Én årssyklus, ble simulert i løpet av 7 dager. En årssyklus innbefattet sommer med

600 mm nedbør og temperatur opp til + 25° og vinter uten nedbør med temperatur ned til ÷ 23°. I alt ble 19 somre og 20 vintre simulert i løpet av 2011. De viktigste konklusjonene fra simuleringene er:

- ✚ Jord som i Cowis rapport er klassifisert som ikke sensitiv med liten oppfrostfare, ga som forventet ingen oppfrost i laboratoriets klimaceller.
- ✚ Myrjord, som i Cowis rapport er klassifisert som meget sensitiv med stor oppfrostfare, ga ingen oppfrost i laboratoriet. Undersøkelser i etterkant av testene viste at myrjorda mangler flyteegenskapene som er en forutsetning for at oppfrost skal finne sted. Myrjord kan etter dette friskmeldes som potensiell oppfrostjord.
- ✚ I finkornet mineraljord, som er klassifisert som meget sensitiv med stor oppfrostfare, ble det målt frostheving for objekter med stor overflate og lav egenvekt (aluminium). Frosthevingen opphørte imidlertid etter 5 – 10 år, og ingen av objektene frøs opp til overflaten i løpet av testperioden. Objekter med høy egenvekt og/eller liten overflate hadde ingen eller ubetydelig frostheving i løpet av testperioden.
- ✚ Hovedkonklusjonen fra forsøkene er at oppfrostproblemet er svært beskjedent for blindgjengere og ammunisjonsrester selv i de mest frostsensitive jordartene i skytefeltet. Objekter med stor overflate og liten egenvekt kan imidlertid fryse opp hvis de ligger nær markoverflaten i sensitiv jord. Frostheving ble ikke registrert for noen objekter med høy egenvekt. Sannsynligheten for at et objekt som har ligget lenger enn 15 år i bakken vil ikke fryse opp, er svært liten.

Cowis rapport og simuleringene i kryolaboratoriet vil i tillegg til nye retningslinjer for søk etter blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel med ordinær manngard, bidra til et styrket grunnlag for å oppnå akseptabel restrisiko.

Allerede etter at et søk er gjennomført i skytefeltet, kan Cowis rapport og resultatene fra kryolaboratoriet anvendes. Det betyr i første omgang ikke noe annet enn at man sammenligner de aktuelle oppfrostområdene med funnkartet. Dersom det er spørsmål knyttet til oppfrost som ønskes besvart tidlig i fase 2, vil det bli opp til prosjektet å vurdere ev tiltak. Dette kan være områder som har vært sterkt belastet, og som samtidig er definert som oppfrostområde. Det kan da være ønskelig å få dokumentert hva som faktisk ligger under bakkenivå, men kun dersom teknologi som skiller mellom ”skarp” og ”kald” blindgjenger blir tilgjengelig. Det bør unngås å bruke nåværende type minesøker og manuell avdekking av objekter. Erfaringsmessig er dette meget tidkrevende, samtidig som du ikke vet hva du graver etter.

### 6.2.6 Støtte til arkeologer

Arkeologer startet sitt arbeid noen uker før eksplisvryddingen. Disse ble som vanlig understøttet med sikkerhetssamband og kjøretøy. En arkeolog støttet Hjerkinn PRO i fm revegetering av en terrengskade nær et kulturminne. Støtte til arkeologer i fm kulturminneregistreringene videreføres også i 2012. Kartleggingen av kulturminner gir føringer om at det ikke skal sprenges nærmere enn 50 meter fra merket eller sannsynlig automatisk fredet kulturminne, uten forhåndsavklaring med Oppland fylkeskommune. Kjøring med terrenggående kjøretøy skal ikke skje nærmere enn 50 meter fra merket eller sannsynlig automatisk fredet kulturminne. Hjerkinn PRO mottar regelmessig kartgrunnlag som gjør det lettere for eksplisvrydderne å vite hvor de kan påtreffe kulturminner.

### 6.2.7 Støtte til FFI

Støtte til FFI's forskningsarbeid videreføres i 2012.

### 6.2.8 Forurensning fra Hjerkinn gruver

Hjerkinn PRO har fortsatt støttet prosjektet som gjennomfører prøver og forsøk/metoder for rensing av vann som lekker ut av Hjerkinn gruver gjennom jernbanetunnelen og ned i Hjerkinndammen.

Støtten har begrenset seg til fri tilgang til fasilitetene på Hjerkinn som har vært viktig og nødvendig for å få gjennomført prosjektet. I tillegg til utlån av ATVer som i flg de som jobber med prosjektet, har vært til uvurderlig nytte i forbindelse med driften av anleggene. Vår driftskoordinator på Hjerkinn har dessuten assistert med bl a transport av tungt gods inn i gruvne. De som har jobbet med Hjerkinn gruver uttrykker særdeles tilfredshet med den oppbakkingen de har fått fra Hjerkinn PRO.

## 6.2.9 Prosjekt Hofstad

Delprosjekt Eksplivrydding avsatte en dag for studie av arbeidsprosessene som det var lagt opp til ved anlegget på Hofstad. Dette ga nyttig læring. Anleggsarbeidene på Hofstad ble avsluttet i februar 2011.

## 6.2.10 Forprosjekt SØF

Delprosjekt Eksplivrydding har deltatt i nedsatt arbeidsgruppe som utarbeidet overordnet plan for rydding av nasjonale SØF. I denne planen var det SØF som allerede var utfaset som skulle prioriteres. FD ga 18. april 2011 følgende oppdrag til FB, i samarbeid med Forsvaret, å utarbeide et forprosjekt. FST skulle støtte arbeidene. Prosjektet skulle vurderes delt i tre faser med oppstart i 2012 og slutføring innen utløpet av 2020, ref. FD. I FB ble det besluttet at Skifte Eiendom (SE) skulle lede forprosjektet støttet av Hjerkinn PRO.

Etter FB's arbeids- og ansvarsdeling har Hjerkinn PRO/Delprosjekt Eksplivrydding rekognosert og vurdert alle 10 feltene ift hvilke ryddemetoder som burde anvendes. Som innspill til forprosjektet ble det laget en foreløpig ryddeplan med tilhørende kostnadsberegning av eksplivryddingen.

## 6.2.11 Prosjekt på Snøhetta

Hjerkinn PRO har støttet prosjektet på Snøhetta, nytt antenneanlegg. Støtten har hovedsakelig bestått av brøyting av veg til Snøheim, verkstedstøtte, mottak og lasting av varer, transport av personell og varer til Snøheim, samt noe administrasjon.

## 6.2.12 Støtte til sivile/andre 2011

- ✚ Dovre Fjellstyre. Støtte til utsetting av bru ved Svånålægret (BV206 med kran). Helikopterstøtte inn-/utflyging av personell i forbindelse med fjellrevprosjektet (Einøvlingen).
- ✚ SNO/Fjellstyret. Varsling om skadde/døde dyr (moskus) Støttet med utkjøring av dyr med BV206 og helikopter.
- ✚ Lesjafjellstyre. Støtte med BV kjøring inn til hytte i Grøndøl
- ✚ Jora Beitelag. Utlån av nøkler til skytefeltet for kjøring i fm saueoppsyn/sanking. Flere helikopterturer i forbindelse med sauesanking.
- ✚ DNT. Kjøring av ved og proviant til hytta Reinheim med 4 stk. BV, 21. og 22. februar..
- ✚ HVSKS, utlån av 7 stk. MB240 for kursgjennomføring.
- ✚ HVSKS, utlån av sikkerhetssamband og lagerplass for gjennomføring av Winter Warfare Course i tiden 13. – 24. februar
- ✚ Statsskog. Støtte med kjøretøy i forbindelse med prosjekt som forebygger utlekk fra nedlagt gruve.
- ✚ INI/Snøhetta. Tatt i mot og lagret varer som skulle til Snøhetta.
- ✚ Politi. Støtte med EOD personell i forbindelse med melding om innlevert sprengstoff på Dombås og granatfunn i Sel.

## 6.2.13 Samarbeid andre fora for erfaringsutveksling

Prosjektleder Eksplivrydding/Hjerkinn PRO deltok på NATO-symposium: Munition and Propellant Disposal and its Impact on the Environment, 17-20 oktober i Edinburgh. Prosjektet hadde ikke noe eget innlegg på konferansen, men var utenom deltagelsen representert med et «paper» samt en «poster» som beskrev prosjektet.

Hjerkinn PRO viderefører det gode samarbeidet med FFI, FLO FELLESKAP AMM, Hæren FKL FAES og HVS.



## 6.3 Drøfting resultat eksplisivrydding

GPS loggingen gir totalt et resultat på 28,3 km<sup>2</sup> for 2011, som er 7 km<sup>2</sup> mer enn i 2010. Dette er meget tilfredsstillende. Som tidligere år gjør ryddemannskaper en utmerket innsats. Hjerkinn PRO hadde et innmeldt behov til FSJ VP11 om 9 ryddeuker, i alt 4320 dagsverk for sesongen 2011. Planlegging og koordinering med H, S og L resulterte i en plan på 8 ryddeuker. Det var den største tildelingen av ressurser for en sesong så langt i prosjektet, og lovet veldig bra. Noen av ukene ble riktignok utført med kun 3 ERG'er, men sluttresultatet på 3042 effektive dagsverk i felt, tilsvarer nesten en komplett ERK i en uke mer enn noe tidligere år. Samme ressurstildeling i årene som kommer synes å ligge innenfor av hva som er nødvendig for å komme i mål med eksplisivryddingen. Dette forutsetter at de beregninger og estimater som er gjort, og som skal videreføres i samarbeid med FFI stemmer, herunder at det blir alminnelig aksept for den måten vi har beskrevet, og skal nå akseptert restrisiko på.

En del dagsverk går bort grunnet delvise og syke, men største avviket er fortsatt at vi ikke klarer å fylle opp ERK'en med ryddemannskaper. En ERG måtte gjennomføre alternativ tjeneste en hel dag, da det manglet EOD-operatør til å lede gruppen. For å minske tap av tid på grunn av lang gangavstand til ryddeområdene, ble helikopter vellykket brukt for å løfte en ERG ut/inn av feltet fire ryddeuker. Dette skal videreføres i 2012. I tillegg vil helikopter bli brukt under søk på fjelltopper/platåer som er vanskelig tilgjengelige. Dette gir økte kostnader på bruk av helikopter, men er regningssvarende grunnet transporttiden.

Det kan forventes en positiv effekt av de arbeider som ble gjort i arbeidsgruppe SØF og påfølgende forprosjekt til SØF. Den omfattende kommunikasjon om skytefelttrydding synes å ha gitt økt innsikt i, og forståelse av ressursbehovene. Dersom det i tillegg nå blir en endring av ATM for eksplisivrydding, vil en for Hjerkinn PRO sin del muligens kunne planlegge med en dag ekstra i skytefeltet hver uke. De mange ryddeoppdrag vi står overfor, vil da ha et vesentlig bedret grunnlag for å lykkes.

De aller fleste soldater oppfatter tjenesten på Hjerkinn som positiv. Endring av daglig gjøremål, forpleining, klare oppdrag og ansvar, er nevnt som positive forhold som bidrar til dette.

For årets gjennomføring resulterte drøfting av arbeidsplaner i svært få tilfeller hvor arbeidstaker ikke kunne jobbe den overtid som prosjektet la opp til. Dette har således ikke vært hemmende for prosjektet i år.

I og med at vi måtte bytte ut alle hundeførerne og 4 av 7 hunder foran 2011 sesongen, klarte prosjektet ikke å etablere 7 operative hunder til oppstarten i juni. Dette var heller ikke forventet. Etter hvert som hundene ble godkjent utover sommeren hadde prosjektet 6 operative hunder fom uke 33 og ut sesongen. Kapasiteten på skytefelthund var meget tilfredsstillende på slutten av sesongen. Gitt oppdrag med søk etter bomblet rundt HFK-sletta ble fullført, og entreprenør kunne fjerne det indre gjerdet som planlagt. Oppdraget videreføres i 2012 på resten av området. Alle hunder vil bli videreført til 2012 sesongen som det ser ut pr i dag, og kun en hundefører blir byttet ut. Erfaringer til nå viser en markant forandring i luktbildet for hundene ved +5 °C eller lavere. Hundene har da merkbart større vanskeligheter med å detektere bomblet. Utenom denne begrensningen, er det sikkerhetsmessig satt en øvre grense for vind på 8 m/s ved søk etter bomblet. I hovedsak er det disse forhold som resulterte i 10 dager uten søk gjennom sesongen. Erfaringer gjort med skytefelthund så langt, gjør at denne ryddemetoden har fått en ganske sentral rolle også i forprosjekt SØF.

ERG EBA-vakt ble etablert i perioden uke 21 til 43, hovedoppgaven er å støtte entreprisen på Haukberget, delprosjekt EBA, fjerning av kavaleriets anlegg på Haukberget. For å utnytte denne kapasiteten er ERG EBA også hele sesongen brukt for å støtte Hundelagene, arbeidene på demoleringsplassene i Svånådalen og Grisungdalen, samt ved fjerning av 2,2 km veg på Tverrfjellet. I tillegg har ERG EBA bemannet Sorteringsplassen i de 8 ukene hvor ERK var satt opp på Hjerkinn. Denne «multirollen» har gått meget bra ift arbeidsmengde og oppdukkende oppdrag, og sparer EOD-ressurser som er en kritisk ressurs. Det var enkelte tekniske problemer med fjernstyrte maskiner i oppstarten av sesongen. Snø og glatte veier på slutten av sesongen førte til anleggsstopp i uke 43, og kansellering av uke 44 på Haukberganlegget. Erfaringene med fellesferie og aktivitetsfri periode i ukene 29 og 30 er gode, og blir videreført.

GIS-verktøyet som har vært i bruk siden oppstart av prosjektet fungerer fortsatt meget bra. Sammen med GIS-ressurs i Forsvarsbygg Utleie utvikles og forbedres dette verktøyet kontinuerlig. Etter sesongslutt i år ble det gjort et grundig arbeid med registrering og dokumentasjon. Data overføres samtidig til FFI som samarbeider med prosjektet for å kvalitetssikre ryddeprosessen. Værforholdene har vært tilfredsstillende gjennom hele sesongen. Resultatene fra ryddingen i fase 1 har gitt et meget godt grunnlag for anbefalinger til forprosjekt fase 2.

## 7 Videre framdrift

Oppdraget på Hjerkinn fortsetter iht plan i 2012. Pr i dag omfatter dette ordinær eksplivrydding med oppsett av ERK'er, oppsett av ERG EBA for å støtte anleggsarbeidene med fjerning av Kavaleriets anlegg på Haukberget, samt tilbakeføring av HFK-sletta. I tillegg vil tre hundeevipasjer gjennomføre rydding av bomblet rundt HFK-sletta. Det siste blir et koordinert oppdrag i nært samarbeid med delprosjekt EBA som leder arbeidene med tilbakeføring av HFK-sletta. Delprosjekt Eksplivrydding/Hjerkinn PRO vil også ha ansvar for ev ERG EBA ved oppstart av ryddeoppdrag knyttet til prosjektet SØF. Pr i dag er dette imidlertid ikke formelt gitt oss som oppdrag, men forprosjekt SØF er utarbeidet iht en slik tilnærming. Avhengig av fremdriften med skytefelthund på HFK-sletta, vil det kunne være aktuelt å starte omskolering av et par hunder allerede senhøstes 2012 mtp oppdrag som er planlagt i forprosjekt SØF.

Det jobbes videre med metode for rydding av alpine områder (bratte fjellskrenter). Fase 2 dokumentet anbefaler bruk av kun EOD-operatører for å løse dette begrensede oppdraget, omregnet til ca. 5,2 km<sup>2</sup>. Tilsvarende anbefales bruk av EOD-operatører ev i kombinasjon med skytefelthund for rydding av PVRK i steinura ned mot Svåni i Svånålægret.

For utarbeidelsen av forprosjektet Hjerkinn PRO fase 2, var det nødvendig å estimere videre ryddebehov. FFI Rapporten «Ryddingen av Hjerkinn skytefelt – en statistisk vurdering», var på det tidspunktet klar som utkast, og ble benyttet som deler av grunnlagsarbeidene. Rapporten foretar en kvalitetsvurdering av det som er gjort til nå, og gir anbefalinger omkring letestrategi og hvor lenge et slikt program bør pågå.

Delprosjekt Eksplivrydding skal i samarbeid med FFI evaluere alle rydderesultater ila våren 2012. Dette skal danne grunnlag for videre planer for ryddingen, hvor hensikten er å få mest mulig ut av rydderressurser som tildeles årlig, og at akseptert restrisiko oppnås. For 2012 er imidlertid ryddeområder i stort gitt, da vi fortsatt står igjen med minst en sesong arbeider før hele skytefeltet er gått over min en gang. Når hele feltet er ryddet min en gang vil de årlige evalueringene sammen med FFI kunne ut i anbefalte tiltak for neste sesong. Nevnte FFI-rapport vil her være sentral, men det forutsettes også at rapportens anbefalinger kan justeres dersom de fortløpende årlige evalueringer av rydderesultat skulle tilsi dette. Det må også fra prosjektets side jobbes for å få en aksept for tilnærmingen til akseptert restrisiko som er beskrevet i rapporten fra FFI.

Innenfor området ATM har det over lang tid pågått diskusjoner omkring type godtgjørelse for eksplivrydding i skytefelt. Dette ble på nytt diskutert i arbeidsgruppe SØF. Prosjektet er også kjent med at dette er en sak BFO og FST jobber med. Prosjektets ønske har vært å få til en ordning hvor ryddeoppdragene kan planlegges som tilsv øving, dvs unntatt fra AML mht arbeidstid. Ryddeukene kunne da vært utvidet til min 5 effektive dager i uka mot 4 nå. Med tanke på de mange oppdrag vi står overfor i framtida ville dette øke sannsynligheten for tidspunkt for ønsket ferdigstilling. Regelverket omkring bruk av sivile innleide EOD-operatører er også et område som prosjektet vil diskutere. Dette er en betydelig ressurs, men som regelverket er i dag kan disse ikke lede eksplivrydding.

Hjerkinn PRO vil fortsette å følge med på utviklingen av ny søketeknologi, samt vedlikeholde og forbedre eksisterende brukte ryddemetoder. Samarbeidet med FKL FAES, FKL FHSK og Hærens våpenskole (HVS) videreføres.

Oppfrostfaren for blindgjengere i Hjerkinn skytefelt er utredet i en egen rapport. For å få et best mulig grunnlag for å klarlegge oppfrostfaren i praksis, ble det bygget et eget kryolaboratorium i et transportabelt letthus på Hjerkinn. Hovedkonklusjonen fra forsøkene er at oppfrostproblemet er svært beskjedent for blindgjengere og ammunisjonsrester selv i de mest frostsensitive jordartene i skytefeltet. Objekter med stor overflate og liten egenvekt kan imidlertid fryse opp hvis de ligger nær markoverflaten i sensitiv jord. Frostheving ble ikke registrert for objekter med høy egenvekt. Sannsynligheten for at et objekt som har ligget lenger enn 15 år i bakken vil fryse opp, er svært liten. Disse resultater vil bli tatt med videre når rydderesultater og tiltak skal evalueres i samarbeid med FFI.

## 8 Oppsummering

Ressurstildelingen i 2011 var den beste siden prosjektet startet opp i 2006. Oppsett av ERK i 8 uker med totalt 3042 effektive dagsverk i felt, ga 28,3 km<sup>2</sup> ryddet areal og mange funn. Tilsvarende tildeling av ressurser i åra som kommer vil sikre fremdriften i prosjektet. Grunnlaget for å kunne si det, er de estimat/beregninger som ble gjort i forprosjektet for fase 2. FFI Rapporten «Ryddingen av Hjerkinn skytefelt – en statistisk vurdering», var på det tidspunktet klar som utkast, og ble benyttet som deler av grunnlagsarbeidene. Rapporten foretar en kvalitetsvurdering av det som er gjort til nå, og gir anbefalinger omkring letestrategi og hvor lenge et slikt program bør pågå.

Effektive dagsverk i felt påvirkes fortsatt av at vi ikke klarer å fylle opp alle ERK'ene med ryddemannskaper, samt av delvise og syke under ryddeoperasjonen. Utnyttelse av den gode kommunikasjon som har oppstått i fm utarbeidelse av forprosjekt til SØF, ser ut til å ha bedret forståelsen for ressursbehovene. Dette blir viktig å videreføre og utvikle videre for kommende ressursdialoger.

Som i fjor er effektiv tid i feltet påvirket av lang transporttid ut/inn, samt at personellet ofte må gå forholdsvis langt for å nå ryddeområdet. Vedlikehold og utbedring av eksisterende vegsystemer er derfor fortsatt viktig. Et større helikopter ble brukt i 4 uker for transport av en ERG ut/inn av ryddeområdet. Dette er kosteffektivt selv med en noe større timepris enn ellers, og blir videreført i 2012. Senere vil også helikopter bli benyttet i områder som er spesielt vanskelig tilgjengelig som plataet på Flathøi, eller f eks alpine områder. Innsatsen til ryddemannskaper, befal og sivile oppfattes som en særlig positiv opplevelse hver uke på Hjerkinn.

Hele feltet er 165,5 km<sup>2</sup>. Dette inkluderer området Hegglingen 2,2 km<sup>2</sup> som ligger utenfor skytefeltet. Dette området har vært brukt som stillingsområde og administrativ område for militære avdelinger. Alpine områder utgjør 3,9 km<sup>2</sup>, 2,05 km<sup>2</sup> vannsystemer og 0,1 km<sup>2</sup> fjellskråninger over 60°. Vannsystemer og fjellskråninger over 60° skal vi normalt ikke rydde, og vi står da igjen med 163,35 km<sup>2</sup> som skal ryddes. Totalt er det gjennomført søk i 164,7 km<sup>2</sup>. Dette inkluderer da 109,3 km<sup>2</sup> 1. gangs søk, 37,55 km<sup>2</sup> 2. gangs søk og 13,8 km<sup>2</sup> 3. gangs søk. På resterende 4,0 km<sup>2</sup> er det gjennomført 4 el flere søk.

Bruk av skytefelthund skal videreføres med rydding av bomblet rundt HFK-sletta i 2012. IF utarbeidelse av forprosjekt SØF er det planlagt med bruk av skytefelthund i mange skytefelt, da spesielt for rydding av PVRK- og håndgranatbaner. Det blir viktig å planlegge overgangen fra oppdrag på Hjerkinn til oppdrag for prosjekt SØF.

Støtte til delprosjekt EBA har bestått i å etablere og administrere ERG EBA-vakt som støtter entreprisene på Haukberget, HFK-sletta samt sprengningsfeltene i Grisungdalen og Svånådalen. ERG EBA-vakta støttet også hundekvipasjene på HFK-sletta og betjente Sorteringsplass de 8 ukene som ERK var etablert på Hjerkinn. ERG EBA-vakta har støttet oppdragene på en utmerket måte gjennom hele sesongen.

Hovedbidragene fra arbeidsgruppe EOD har vært deltagelse i arbeidsmøter med FFI som på oppdrag fra FB/Utvikling Øst utarbeidet «Ryddingen av Hjerkinn skytefelt – en statistisk vurdering», samt i utarbeidelse av usikkerhetsanalysen for Hjerkinn PRO fase 2 og tilsvarende for forprosjekt SØF.

Hjerkinn PRO vil fortsette å følge med på utviklingen av ny søketeknologi, samt vedlikeholde og forbedre eksisterende brukte ryddemetoder. Samarbeidet med FKL FAES, FKL FHSK og Hærens våpenskole (HVS) videreføres.

Oppfrostfaren for blindgjengere i Hjerkinn skytefelt er utredet i en egen rapport. For å få et best mulig grunnlag for å klarlegge oppfrostfaren i praksis, ble det bygget et eget kryolaboratorium i et transportabelt letthus på Hjerkinn. Hovedkonklusjonen fra forsøkene er at oppfrostproblemet er svært beskjedent for blindgjengere og ammunisjonsrester selv i de mest frostsensitive jordartene i skytefeltet. Objekter med stor overflate og liten egenvekt kan imidlertid fryse opp hvis de ligger nær markoverflaten i sensitiv jord. Frostheving ble ikke registrert for noen objekter med høy egenvekt. Sannsynligheten for at et objekt som har ligget lenger enn 15 år i bakken vil ikke fryse opp, er svært liten. Disse resultater vil bli tatt med videre når rydderesultater og tiltak skal evalueres i samarbeid med FFI.

Arkeologer startet sitt arbeid noen uker før eksplisvryddingen. Disse ble som vanlig understøttet med sikkerhetssamband og kjøretøy. Støtte til arkeologer i fm kulturminneregistreringene videreføres også i 2012. Hjerkinn PRO mottar regelmessig kartgrunnlag som gjør det lettere for eksplisvrydderne å vite hvor de kan påtreffe kulturminner.



---

Hjerkinn PRO/Delprosjekt ekspløsvrydding har også i år støttet mindre prosjekter slik:

- ✚ Arbeidene som er igangsatt i fm registrert utlekking av forurensninger fra Hjerkinn gruver.
- ✚ Prosjektet på Snøhetta, nytt antenneanlegg. Brøyting av veg til Snøheim, verkstedstøtte, mottak og lasting av varer, transport av personell og varer til Snøheim, samt noe administrasjon.
- ✚ Forprosjekt SØF. Utarbeidet den delen som omhandler ekspløsvrydding, samt deltatt i usikkerhetsanalysen.

Støtte til sivile organisasjoner ble videreført i 2011 med bl a innkjøring av ved og proviant for DNT til Reinheim. Dovre og Lesja fjellstyre, Jora Beitelag, Statsskog, Politi og SNO har også etter anmodning, mottatt diverse støtte/tjenester. Detaljene fremgår av pkt 6.2.14. Det er utviklet et godt å samarbeide med disse organisasjoner.

Samarbeide med Forsvaret i forhold til tildeling av personellressurser har vært meget tilfredsstillende. Det ble tidlig laget en oversiktlig bemanningsplan som ble brukt som grunnlag utover våren/sommeren for bemanning av ERK'ene. Utfordringene ble mange, og endelig avklaringer på personellsiden kom i mange tilfeller veldig tett inntil utførelsen. Dette overskygges av det faktum at vi klarte å sette opp 8 ERK'er i 2011, og samtidig oppnådde det høyeste antall effektive dagsverk i skytefeltet til nå i prosjektet.

6. sesong med ekspløsvrydding er gjennomført uten vesentlige uhell/skader. Ordinær ekspløsvrydding i Grisungdalen, Svånådalen og Grøndalen, søk med skytefelthund på HFK-sletta, og anleggsarbeider på Haukberget og HFK-sletta vil fortsette i 2012. EOD-operatører, følgebefal, hundeførere og ryddemannskaper med øvrige støttefunksjoner, har gjennomført oppdraget på en særdeles god måte. Fra prosjektets side må sies at det er spesielt gledelig å samarbeide med personell som utviser en slik grad av entusiasme og stå på vilje. Det er også meget positivt at avdelinger oppfatter utfordringene som yngre befal/befalselever blir stilt overfor på Hjerkinn, som god læring. Hjerkinn PRO er et langvarig prosjekt, og denne type tilbakemelding er forhold som prosjektet svært gjerne ønsker skal være oppfatningen også i årene som kommer. Hjerkinn PRO takker alle avdelinger for utmerket støtte i 2011.

---

<sup>A</sup> Vedlegg: Organisasjon, personell og materiell

---